

REPUBLIKA HRVATSKA

Ministarstvo regionalnoga razvoja
i fondova Europske unije

Sufinancira
Europska unija

MINISTARSTVO REGIONALNOGA RAZVOJA I FONDOVA EUROPSKE UNIJE

PLAN VREDNOVANJA

**na razini Sporazuma o partnerstvu,
Programa Konkurentnost i kohezija i
Integriranog teritorijalnog programa
financijskog razdoblja 2021.-2027.**

prosinac 2023.

POPIS SKRAĆENICA

EK	-	Europska komisija
EU	-	Europska unija
EUS	-	Evaluacijska upravljačka skupina
KT	-	Koordinacijsko tijelo
MERS	-	Međuresorna evaluacijska radna skupina
MRRFEU	-	Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije
OP	-	Operativni program
OzP	-	Odbor za praćenje
PT	-	Posredničko tijelo
ToR	-	Opis poslova (<i>engl. Terms of Reference</i>)
TO	-	Tijelo za ovjeravanje
TP	-	Tehnička pomoć
TR	-	Tijelo za reviziju
UT	-	Upravljačko tijelo
SoP	-	Sporazum o partnerstvu

SADRŽAJ

Uvod	4
1. CILJEVI, OBUHVAT I KOORDINACIJA	5
1.1. Ciljevi Plana vrednovanja.....	5
1.2. Obuhvat i obrazloženje.....	6
1.2.1. EU fondovi u okviru podijeljenog upravljanja i Sporazum o partnerstvu.....	6
1.2.2. Program Konkurentnost i kohezija 2021.-2027.....	6
1.2.3. Integrirani teritorijalni program 2021.-2027.....	7
2. OKVIR VREDNOVANJA	10
2.1. Regulatorni okvir.....	10
2.2. Institucionalni okvir provedbe vrednovanja – sustav vrednovanja (opis procesa vrednovanja)	11
2.2.1. Vrednovanja na razini Sporazuma o partnerstvu i institucionalnog okvira za korištenje	
fondova EU u Republici Hrvatskoj.....	11
2.2.2. Vrednovanja na razini programa (PKK i ITP)	11
2.3. Metodološki okvir i standardi.....	13
2.4. Izvori stručnosti vrednovanja	17
2.5. Administrativni kapaciteti	18
2.6. Prikupljanje podataka	18
2.7. Osiguravanje korištenja i razmjene rezultata vrednovanja.....	20
2.8. Indikativni proračun za provedbu planiranih vrednovanja.....	21
2.9. Strategija upravljanja kvalitetom procesa vrednovanja.....	21
3. PLANIRANA VREDNOVANJA	22
3.1. Vrednovanja na razini SoP, odnosno institucionalnog okvira	22
3.2. Vrednovanja na razini Programa Konkurentnost i kohezija 2021. - 2027. (PKK) i	
Integriranog teritorijalnog razvoja 2021. - 2027. (ITP).....	23
4. USVAJANJE, IZMJENE I DOPUNE PLANA VREDNOVANJA	24
<i>Prilog 1.a Indikativno planirana vrednovanja na razini SoP odnosno institucionalnog okvira</i>	25
<i>Prilog 1.b Indikativno planirane interne procjene na razini SoP odnosno institucionalnoga okvira</i> ...	36
<i>Prilog 1.c Indikativno planirana vrednovanja Programa Konkurentnost i kohezija 2021.-2027.</i>	38
<i>Prilog 1.d Indikativno planirana vrednovanja Integriranog teritorijalnog programa 2021.-2027.</i>	59
<i>Prilog 1.e Indikativno planirana vrednovanja intervencija koje se provode u okviru oba programa</i> .	61
<i>Prilog 2.a Popis provedenih vrednovanja na razini Sporazuma o partnerstvu</i>	63
<i>Prilog 2.b Popis provedenih vrednovanja Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2014.-</i>	
<i>2020.</i>	65

Uvod

Vrednovanje EU fondova predstavlja sustavno preispitivanje napretka u ostvarenju ciljeva programskih dokumenata za korištenje EU fondova te prosuđuje intervencije u odnosu na jasne kriterije i standarde. Vrednovanja su sastavni i važan dio životnog ciklusa programa, akumuliraju znanja o tome što i kako funkcionira ili ne i u kojem kontekstu te njihovi rezultati predstavljaju jedan od temelja za donošenje odluka u kontekstu izrade i provedbe, odnosno upravljanja provedbom Sporazuma o partnerstvu (u nastavku: SoP) te programskih dokumenata.

U financijskom razdoblju 2021.-2027. propisana je obvezna izrada planova vrednovanja, koje izrađuje država članica ili nadležno UT, a istim se može obuhvatiti jedan ili više programa.

Planom vrednovanja definira se planiranje, upravljanje i provedba vrednovanja, s ciljem poboljšanja kvalitete vrednovanja i njihovog vođenja te pribavljanja dokaza o rezultatima provedbe programskih dokumenata, koji ujedno služe i kao podloga za njihove eventualne izmjene te izradu programskih dokumenata budućeg financijskog razdoblja.

Odbor za praćenje (u nastavku: OzP) ispituje napredak ostvaren u provedbi vrednovanja, sinteze vrednovanja i daljnje djelovanje u pogledu nalaza. Također, glavni (dostupni) rezultati vrednovanja uzimaju se u obzir i prilikom preispitivanja sredinom programskog razdoblja, sukladno članku 18. Uredbe (EU) 2021/1060 od 24. lipnja 2021. o utvrđivanju zajedničkih odredaba o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu plus, Kohezijskom fondu, Fondu za pravednu tranziciju i Europskom fondu za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu te financijskih pravila za njih i za Fond za azil, migracije i integraciju, Fond za unutarnju sigurnost i Instrument za financijsku potporu u području upravljanja granicama i vizne politike (u nastavku: Uredba (EU) 2021/1060).

Vrednovanja za svaki program s ciljem procjene njegova učinka provode se do 30. lipnja 2029. Uredba o funkcijama, zadaćama i odgovornosti Koordinacijskog tijela u institucionalnom okviru za korištenje fondova EU u Republici Hrvatskoj u financijskom razdoblju od 2021. do 2027. godine (Narodne novine, broj 96/2022; u nastavku teksta: Uredba o Koordinacijskom tijelu) propisuje kako Koordinacijsko tijelo (u nastavku: KT), u suradnji s nadležnim upravljačkim tijelima, izrađuje Plan vrednovanja na razini SoP i za Program Konkurentnost i kohezija 2021.-2027. (u nastavku: PKK) te Integrirani teritorijalni program 2021.-2027. (u nastavku: ITP) (u nastavku: Plan vrednovanja).

U sklopu ovog Plana vrednovanja predviđena je provedba srednjoročnih vrednovanja, odnosno vrednovanja koja se provode tijekom provedbe SoP-a i relevantnih programskih dokumenata, s ciljem poboljšanja kvalitete njihove provedbe, dok će Europska komisija (u nastavku: EK) provesti vrednovanje sredinom programskog razdoblja, kako bi ispitala djelotvornost, učinkovitost, relevantnost, dosljednost i dodanu vrijednost EU za svaki fond do kraja 2024 godine. Uz navedeno, Europska komisija će provesti i retrospektivno (ex-post) vrednovanje kako bi se ispitala djelotvornost, učinkovitost, relevantnost, dosljednost i dodana vrijednost EU za svaki fond do 31. prosinca 2031. godine.

1. CILJEVI, OBUHVAT I KOORDINACIJA

1.1. Ciljevi Plana vrednovanja

U sklopu ovog Plana vrednovanja predviđena je provedba srednjoročnih vrednovanja, odnosno vrednovanja koja se provode tijekom provedbe programskih dokumenata, s ciljem poboljšanja kvalitete njihove provedbe te osiguravanja dokaza potrebnih za izradu, izmjenu i/ili provedbu programskih dokumenata obuhvaćenih Planom vrednovanja. Obuhvaćena su vrednovanja, na razini SoP, odnosno na razini institucionalnog okvira, gdje je primjenjivo te vrednovanja na razini pojedinog programa (PKK, ITP). Također, indikativno su obuhvaćene i trenutno predvidive manje procjene i analize koje će se provoditi interno, prije svega radi osiguravanja naučenih lekcija i rezultata koji se mogu analizirati na razini sustava.

Vrednovanja na razini SoP i/ili institucionalnog okvira¹, za potrebe ovog Plana vrednovanja, obuhvatit će ona područja/teme koje nisu i/ili ne mogu biti pokrivena planovima vrednovanja pojedinih programa, uključujući određene horizontalne teme primjenjive na više od jednog programa, gdje je to primjenjivo. Usklađenost planiranja vrednovanja osigurat će se primjenjujući pristup „odozdo prema gore“. Glavni cilj vrednovanja na razini SoP-a je unaprijediti kvalitetu njegove implementacije te identificirati učinkovitost, djelotvornost i učinak EU fondova.

Vrednovanja na razini pojedinog programa fokusiraju se prvenstveno, ali ne isključivo, na provedbu i učinak sektorskih intervencija. Također, u fokusu mogu biti i vrednovanja tema od horizontalnog značaja za pojedini sustav upravljanja i kontrole (npr. sustav upravljanja i kontrole, horizontalna načela, itd.).

Dakle, vrednovanja na razini SoP (odnosno institucionalnog okvira), više su strateškog odnosno horizontalnog usmjerenja nego ona na razini pojedinog programa koji su više usmjereni na operativne i tematske analize.

Svrha ovog Plana vrednovanja je pružiti donositeljima odluka, stručnoj zajednici, ali i široj javnosti informacije o relevantnosti, djelotvornosti, učinkovitosti, usklađenosti i dodanoj vrijednosti planiranih EU ulaganja u Republici Hrvatskoj u financijskom razdoblju 2021.-2027., što će u kombinaciji s već provedenim vrednovanjima financijskog razdoblja 2014.-2020. poslužiti kao jasan prikaz provedenih EU ulaganja i njihova utjecaja na društveno-ekonomske okolnosti u Republici Hrvatskoj te će poslužiti i kao podloge za pripremu programskih dokumenata u financijskom razdoblju nakon 2027. godine. Uzimajući u obzir iskustvo iz prethodnog financijskog razdoblja, kao i preporuke EK i provedena vrednovanja (Prilog 2.a i Prilog 2.b), u prvim godinama provedbe vrednovat će se provedbene strukture i procedure kao i mjere za jačanje kapaciteta za provedbu EU fondova, odnosno drugi proceduralni aspekti provedbe, dok će se u kasnijoj fazi vrednovanja fokusirati na učinak.

Cilj je provedbe vrednovanja na razini SoP omogućiti kritički uvid u provedbu SoP-a, ulaganja s teritorijalnim fokusom, uključujući ulaganja u ciljana područja i primjenu teritorijalnih alata u okviru PKK i ITP te teme koje se odnose na cjelokupni institucionalni okvir i kapacitete za provedbu EU fondova.

Cilj provedbe vrednovanja na razini PKK i ITP jest steći uvid u učinak podrške EU fondova kroz ITP i PKK, odnosno u području istraživanja i inovacija, digitalizacije, jačanja

¹ Vrednovanja koja provodi Koordinacijsko tijelo, a obuhvata su šireg od pojedinog fonda, najčešće na razini Sporazuma o partnerstvu (EFRR, KF, FPT, ESF+, EFPR), ali i kontekstualno šire na razini institucionalnog okvira, a uz već navedene fondove, mogu obuhvatiti i fondove MUP-a te EPFRR, odnosno sve fondove obuhvaćene Zakonom o institucionalnom okviru za korištenje fondova Europske unije u Republici Hrvatskoj (Narodne novine, broj: 116/21).

konkurentnosti MSP-ova te razvoja vještina za pametnu specijalizaciju, industrijsku tranziciju i poduzetništvo, zatim u području energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije, promicanja prilagodbe klimatskim promjenama i sprječavanja rizika od katastrofa, u području vodnog gospodarstva, kružnog i resursno učinkovitog gospodarstva, jačanja zaštite i očuvanja prirode te bioraznolikosti te u području mobilnosti i financijskih instrumenata.

1.2. Obuhvat i obrazloženje

1.2.1. EU fondovi u okviru podijeljenog upravljanja i Sporazum o partnerstvu

Ovim Planom vrednovanja obuhvaćena su vrednovanja provedbe EU fondova, odnosno programskih dokumenata za njihovo korištenje iz nadležnosti Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova EU (u daljnjem tekstu: MRRFEU), odnosno SoP i gdje je primjenjivo cjelokupnog institucionalnog okvira te PKK i ITP (vrednovanja programa).

Zakonom o institucionalnom okviru za korištenje fondova Europske unije u Republici Hrvatskoj (Narodne novine, broj: 116/2021; u daljnjem tekstu: Zakon) obuhvaća se EU fondove koji se provode u Republici Hrvatskoj u svakom pojedinom financijskom razdoblju, dok se Sporazumom o partnerstvu s Republikom Hrvatskom za financijsko razdoblje 2021. - 2027., odobrenim od Europske komisije 24. kolovoza 2022. godine, uspostavlja strategija ulaganja Republike Hrvatske u financijskom razdoblju 2021.-2027., koja istovremeno predstavlja i kontinuitet u odnosu na prošlo razdoblje i iskorak u vidu naglaska na teritorijalne posebnosti i jačanje razvoja svih hrvatskih regija.

Sporazumom su obuhvaćeni PKK s 5,203 milijardi eura, ITP s 1,569 milijardi eura, Program Učinkoviti ljudski potencijali 2021.-2027. s 1,933 milijardi eura te Program za ribarstvo i akvakulturu 2021. - 2027. s 243,7 milijuna eura kojima su obuhvaćeni ciljevi politike: Pametna Hrvatska, Zelena Hrvatska, Povezana Hrvatska, Solidarna Hrvatska i Hrvatska bliže građanima. Vrednovanja na razini SoP, mogu obuhvatiti i ostale EU fondove obuhvaćene Zakonom s ciljem dobivanja potpunog uvida u provedbu i upravljanje provedbom EU fondova u okviru podijeljenog upravljanja (institucionalni okvir, kapaciteti i slično).

1.2.2. Program Konkurentnost i kohezija 2021.-2027.

PKK odobren je od Europske komisije 9. studenog 2022. godine. Postavlja ciljeve i prioritete za učinkovito korištenje Europskog fonda za regionalni razvoj (EFRR) i Kohezijskog fonda (KF) za razdoblje 2021. - 2027. te na raspolaganju ima 5,203 milijardi eura. Glavni cilj podržanih intervencija je kroz ukupno šest prioriteta ojačati gospodarstvo, poduprijeti digitalnu i zelenu tranziciju, digitalizacija za građane i poduzeća, poboljšati povezanost i mobilnost u cijeloj Republici Hrvatskoj i ojačati kvalitetu života stanovništva. Ulaganja će se, osim na cijelo područje RH, usmjeriti i na potpomognuta i brdsko-planinska područja, područja koja prema stupnju razvijenosti zaostaju za nacionalnim prosjekom, koja su jače izložena demografskim izazovima i deprivaciji te područja razvojnih ograničenja i posebnosti.

Tablica 1 Raspodjela sredstava prema prioritetima u okviru PKK 2021.-2027.

Prioritet	Cilj politike	Alokacija (eura)
1. Jačanje gospodarstva ulaganjem u istraživanje i inovacije, podupiranjem poslovne konkurentnosti, digitalizacije i razvojem vještina za pametnu specijalizaciju	1. Pametnija Europa	1.157.132.075
2. Jačanje digitalne povezivosti	1. Pametnija Europa	50.000.000
3. Promicanje energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije, prilagodbe na klimatske promjene, sprječavanje rizika, zaštita okoliša i održivosti resursa	2. Zelenija Europa	2.018.316.706
4. Razvoj održive intermodalne Urbane mobilnosti, kao dio prijelaza na niskouglično gospodarstvo	2. Zelenija Europa	206.276.174
5. Razvoj održive, pametne i sigurne mobilnosti	3. Povezaniya Europa	980.000.001
6. Jačanje zdravstvenog sustava, promicanje socijalnog uključivanja, obrazovanja i cjeloživotnog učenja	4. Uključiva Europa	626.504.741
Tehnička pomoć		164.802.397
	UKUPNO	5.203.032.094

1.2.3. Integrirani teritorijalni program 2021.-2027.

ITP odobren je od strane Europske komisije 2. prosinca 2022. godine, a uključuje korištenje Europskog fonda za regionalni razvoj (EFRR) i Fonda za pravednu tranziciju (FPT) za razdoblje 2021. - 2027. te na raspolaganju ima 1,569 milijardi eura za financiranje četiri prioriteta Republike Hrvatske: industrijska tranzicija, gradski promet, urbana područja i otoci te pravedna tranzicija.

Tablica 2 Raspodjela sredstava prema prioritetima u okviru ITP 2021.-2027.

Naziv prioriteta	Cilj politike	Alokacija (eura)
1. Industrijska tranzicija hrvatskih regija	1. Pametnija Europa	536.000.000
2. Jačanje zelenog, čistog i, pametnog i održivog gradskog prometa u okviru integriranog teritorijalnog ulaganja u gradovima	2. Zelenija Europa	141.600.000
3. Razvoj urbanih područja kao pokretača regionalnog rasta i razvoja njihovih funkcionalnih područja te razvoj održivih i zelenih otoka	5. Europa bliže građanima	659.675.213
4. Pravedna tranzicija	–	178.737.200
Tehnička pomoć		53.954.119
	UKUPNO	1.569.966.532

PKK 2021. – 2027. se fokusira na tradicionalne sektore, temeljeći svoju intervencijsku logiku na nacionalnim strategijama, dok ITP odgovara na razvojne izazove određenog područja, uključujući demografske trendove, koji se ne mogu riješiti samo nacionalnim politikama te integrira ulaganja temeljem pristupa „odozdo prema gore“, omogućujući regionalnoj i lokalnoj zajednici određivanje prioriteta, i to gradovima i otocima u skladu sa teritorijalnim strategijama (TS), NUTS 2 regijama u planovima industrijske tranzicije (PIT) te Istarske županije i Sisačko-moslavačke županije za FPT u Teritorijalnom planu za pravednu tranziciju (TPPT).

Planiranje i upravljanje vrednovanjima na razini SoP-a (i institucionalnog okvira) u nadležnosti su MRRFEU u svojstvu Koordinacijskog tijela. Planiranje vrednovanja na razini programa u nadležnosti je Koordinacijskog tijela i nadležnih upravljačkih tijela, dok je provedba takvih vrednovanja u nadležnosti upravljačkih tijela.

1.3. Koordinacija među programima

Sukladno mjerodavnom nacionalnom pravnom okviru, KT osigurava kontinuitet Međuresorne evaluacijske radne skupine (u nastavku teksta: MERS), kao glavnog referentnog mjesta za sve aktivnosti u vezi s vrednovanjem provedbe fondova EU u tijelima državne uprave u Republici Hrvatskoj.

MERS je osnovan odlukom ministra regionalnoga razvoja i fondova EU 3. siječnja 2023. godine, a sastoji se od predstavnika Koordinacijskog tijela i nadležnih upravljačkih tijela financijskog razdoblja 2014. - 2020. i 2021. - 2027.

Zadaće MERS su:

- koordinacija izrade i upravljanje provedbom Strategije vrednovanja, kao i praćenje napretka u ostvarivanju ciljeva Strategije vrednovanja
- koordinacija aktivnosti vrednovanja između pojedinih programskih dokumenata iz Zakona te vrednovanja drugih programskih dokumenata financiranih iz fondova EU u Republici Hrvatskoj, kao i onih koja proizlaze iz akata strateškog planiranja povezanih s ispunjavanjem Uvjeta koji omogućavaju provedbu
- izrada Plana vrednovanja na razini SoP
- uključenost u izradu i ažuriranje planova vrednovanja i godišnjih planova vrednovanja, na odgovarajući način
- razmatranje izvješća o provedenim vrednovanjima
- prikupljanje podataka o provedenim vrednovanjima od strane upravljačkih tijela programskih dokumenata iz Zakona i vođenje jedinstvene baze podataka o provedenim vrednovanjima
- osiguravanje diseminacije rezultata provedenih vrednovanja
- usvajanje zajedničkih standarda i uputa za procese vrednovanja
- razmjena iskustva vrednovanja s drugim ministarstvima/tijelima
- izgradnja i unapređenje administrativnih kapaciteta u području vrednovanja
- osiguravanje lakšeg i pravodobnog protoka informacija u području vrednovanja
- sudjelovanje u radu nacionalnih i međunarodnih evaluatorskih mreža
- promoviranje kulture vrednovanja.

Uz koordinaciju između upravljačkih tijela na razini institucionalnog okvira za korištenje EU fondova u RH u okviru MERS-a, ovim Planom vrednovanja dodatno se osigurava jedinstveni pristup vrednovanjima provedbe EU fondova koja planira i provodi MRRFEU, izbjegava se potencijalno preklapanje obuhvata i vremena provedbe pojedinih vrednovanja Koordinacijskog tijela i nadležnih upravljačkih tijela u nadležnosti MRRFEU odnosno osigurava se njihova komplementarnost i sinergija. Koordinacija i komplementarnost između fondova u PKK i ITP osigurat će se i kroz jedinstveni OzP za oba programa.

Obzirom na različitu prirodu obuhvaćenih programa, uspostavljeni trajni višerazinski mehanizam koordinacije osigurat će kontinuiranu, stabilnu i učinkovitu suradnju svih relevantnih tijela obuhvaćenih institucionalnim okvirom, uključujući i partnere.

2. OKVIR VREDNOVANJA

2.1. Regulatorni okvir

Uredba (EU) 2021/1060 člankom 44. stavak 1. propisuje kako država članica ili UT provodi vrednovanje programâ u vezi s jednim ili više sljedećih glavnih kriterija: djelotvornošću, učinkovitošću, relevantnošću, usklađenošću i dodanom vrijednošću Unije, s ciljem poboljšanja kvalitete izrade i provedbe programa.

Osim Uredbe (EU) 2021/1060, Opća uprava za regionalnu i urbanu politiku Europske komisije usvojila je i Radni dokument osoblja Komisije (2021)198 „Uspješnost, praćenje i vrednovanje Europskog fonda za regionalni razvoj, Kohezijskog fonda i Fonda za pravednu tranziciju u razdoblju 2021. - 2027.“² (u nastavku: Radni dokument Komisije). Ovaj dokument kod izrade planova vrednovanja stavlja naglasak na ciljeve, obuhvat, koordinaciju, okvir vrednovanja te planiranje vrednovanja. Struktura ovog dokumenta prati navedene smjernice.

Sva vrednovanja koja provede država članica u kontekstu članka 44. Uredbe (EU) 2021/1060 objavljuju se na mrežnoj stranici iz članka 49. stavka 1. Uredbe (EU) 2021/1060.

Zakonom se uspostavlja institucionalni okvir, koji se sastoji od Koordinacijskog tijela i programskih tijela u pojedinim sustavima upravljanja i kontrole za provedbu navedenih EU fondova. Također, Zakonom se propisuju temeljne funkcije i odgovornosti Koordinacijskog tijela, dok se Uredbom dodatno uređuje način obavljanja funkcija i odgovornosti Koordinacijskog tijela.

Članak 5. stavak 2. točka 5. Zakona propisuje kao jednu od zadaća Koordinacijskog tijela i izradu i nadzor provedbe strategije vrednovanja, koja sadrži opće ciljeve i metodologiju vrednovanja za SoPi sve programske dokumente obuhvaćene Zakonom te osigurava međuresornu suradnju u provedbi vrednovanja provedbe EU fondova.

U skladu s opisanim EU mjerodavnim pravnim propisima, Uredba o KT-u propisuje kako KT, u suradnji s nadležnim upravljačkim tijelima, izrađuje Plan vrednovanja na razini Sporazuma o partnerstvu i za Program Konkurentnost i kohezija 2021. - 2027. te Integrirani teritorijalni program 2021. - 2027., odnosno za SoP i programske dokumente u nadležnosti Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova EU, u svojstvu Koordinacijskog tijela te nadležnih upravljačkih tijela. Sukladno navedenom, KT dostavlja Plan vrednovanja OzP-u u rokovima propisanim Uredbom (EU) 2021/1060.

Uredba o tijelima u sustavu upravljanja i kontrole za provedbu programa iz područja konkurentnosti i kohezije za financijsko razdoblje 2021. – 2027. u članku 6. stavak 1. točka 26., odnosno Uredba o tijelima u sustavu upravljanja i kontrole za provedbu programa iz područja teritorijalnih ulaganja i pravedne tranzicije za financijsko razdoblje 2021.-2027. u članku 6. stavak 1. točka 25. propisuje kako UT, u skladu s člankom 44. Uredbe (EU) 2021/1060 provodi vrednovanja utvrđena u planu vrednovanja Programa.

Konačno, dio je ovog okvira i Strategija vrednovanja provedbe EU fondova u RH financijskog razdoblja 2021. - 2027.

² *Commission Staff Working Document (2021)198 'Performance, Monitoring and Evaluation of the European Regional Development Fund, the Cohesion Fund and the Just Transition Fund in 2021-2027:* https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/evaluation/performance2127/performance2127_swd.pdf

2.2. Institucionalni okvir provedbe vrednovanja – sustav vrednovanja (opis procesa vrednovanja)

2.2.1. *Vrednovanja na razini Sporazuma o partnerstvu i institucionalnog okvira za korištenje fondova EU u Republici Hrvatskoj*

Već spomenuti MERS, koja se uz predstavnike KT, sastoji i od predstavnika nadležnih upravljačkih tijela financijskog razdoblja 2014. - 2020. i 2021. - 2027., uz koordinaciju i upravljanje provedbom Strategije vrednovanja, kao i aktivnosti vrednovanja između pojedinih programskih dokumenata iz Zakona, između ostalog sudjeluje u izradi Plana vrednovanja na razini Sporazuma o partnerstvu, razmatra izvješća o provedenim vrednovanjima te osigurava diseminaciju rezultata.

Poslove Tehničkog tajništva MERS, kao i provedba gore navedenih vrednovanja, u nadležnosti je odgovarajuće unutarnje ustrojstvene jedinice MRRFEU, u svojstvu KT, a koja je nadležna za vrednovanja. Dodatno, sukladno Odluci o osnivanju MERS od 3. siječnja 2023. godine, za učinkovitije planiranje i provedbu pojedinih vrednovanja na razini SoP (na razini institucionalnog okvira), mogu se osnovati podskupine. Njihov zadatak je identifikacija i razmatranje pitanja specifičnih za provedbu vrednovanja na razini SoP, pri čemu je uloga savjetodavna, a sve u skladu sa specifičnostima svakog pojedinog vrednovanja.

Dodatno, Strategija provedbe vrednovanja provedbe EU fondova financijskog razdoblja 2021. - 2027. daje smjernice za planiranje i provedbu vrednovanja te diseminaciju njihovih rezultata, a koje predstavljaju indikativni okvir kako za KT, tako i za svako nadležno UT. One su primjenjive ovisno o specifičnosti svakog pojedinog vrednovanja.

2.2.2. *Vrednovanja na razini programa (PKK i ITP)*

UT provodi vrednovanja relevantna za program na način da uspostavlja upravljačku skupinu za vrednovanje te širi aktivnosti vrednovanja i njihovih rezultata. Također, daje stručni doprinos odgovornoj jedinici ministarstva u provedbi postupka nabave usluge vrednovanja. Upravljačka skupina za vrednovanje ima savjetodavnu ulogu te:

- sudjeluje u izradi plana vrednovanja
- prati napredak provedbe plana vrednovanja
- prati napredak provedbe pojedinog vrednovanja i osigurava njegovu odgovarajuću provedbu
- predlaže pokretanje specifičnog vrednovanja
- sudjeluje u pripremanju dokumentacije na temelju koje se osigurava nabava referentnih usluga (ako se usluge nabavljaju) te pruža podršku stručnjacima koji obavljaju vrednovanje
- osigurava širenje aktivnosti vrednovanja i rezultata vrednovanja, u skladu sa zahtjevima međuresorne evaluacijske radne skupine iz članka 11. Uredbe o KT
- osigurava provedbu preporuka vrednovanja te prati njihovu provedbu
- pruža podršku UT u procjeni kvalitativnog aspekta izvješća o provedenom vrednovanju te pouzdanosti zaključaka vrednovanja.

Radi učinkovitijeg planiranja i provedbe pojedinih vrednovanja Programa, UT po potrebi može osnovati tematske podskupine. Članovi podskupina osiguravaju prikupljanje i dostavu relevantnih informacija ugovorenim vanjskim stručnjacima za vrednovanje te razmatraju izvješća o provedenim vrednovanjima u okviru njihovog tematskog područja.

OzP PKK i ITP odobrava Plan vrednovanja i svaku njegovu izmjenu, ispituje napredak ostvaren u provedbi vrednovanja, sinteze vrednovanja i daljnje djelovanje u pogledu nalaza. Također, glavni (dostupni) rezultati vrednovanja uzimaju se u obzir i prilikom preispitivanja sredinom programskog razdoblja, sukladno članku 18. Uredbe (EU) 2021/1060.

U rad OzP-a su odabrani relevantni partneri, sukladno Europskom kodeksu ponašanja za partnerstvo, kao članovi.

Prema potrebi, pojedini UT može odlučiti o uključivanju partnera u rad pojedinih radnih skupina, koje za tu svrhu mogu osnivati tematske podskupine.

2.3. Metodološki okvir i standardi

Strategija vrednovanja provedbe fondova EU u Republici Hrvatskoj financijskog razdoblja 2021. - 2027. usmjerena je na procese vrednovanja programskih dokumenata financijskog razdoblja 2021. - 2027. te definira okvir za provođenje aktivnosti vrednovanja EU fondova kao i okvir za osiguravanje dosljednosti u njegovu provođenju u okviru upravljanja EU fondovima, kroz opći i specifične ciljeve. Uz definiranje pojmova vezanih uz samo vrednovanje i njegove vrste, Strategija vrednovanja se referira i na načela provedbe vrednovanja, metodološki okvir te standarde vrednovanja.

Vrednovanja će obuhvatiti sljedeće kriterije koji su sastavni dio članka 44. Uredbe (EU) 2021/1060:

1. Djelotvornost (*Effectiveness*) – je temeljni kriterij EU intervencija i označava sposobnost intervencije da postigne očekivane rezultate. Kao kriterij vrednovanja učinka određene intervencije odnosi se na ključnu mjeru koliko je ta intervencija postigla željene ciljeve i rezultate te da li je ispunila svoju svrhu i donijela željene promjene. Vrednovanjem se formira mišljenje o dosadašnjem napretku i ulozi intervencije u postizanju uočenih promjena. Ako ciljevi (opći, specifični, operativni) nisu postignuti ili je izvjesno da neće biti dostignuti, procjenjuje se u kojoj je mjeri napredak bio ispod cilja i koji su čimbenici utjecali na to zašto je nešto bilo neuspješno ili zašto još nije postignuto. Daljnja razmatranja također uključuju mogu li se ciljevi postići na vrijeme ili s kolikim kašnjenjem. Kako bi se ocijenila djelotvornost, potrebno je definirati ciljeve i očekivane rezultate tj. jasno utvrditi što se želi postići kroz intervenciju, sakupiti relevantne podatke, usporediti rezultate s ciljevima, analizirati učinak i utjecaj, razmotriti troškove i koristi, ocijeniti doprinose drugih faktora. Ako intervencija nije postigla željene rezultate, važno je analizirati zašto je tome tako i razmisliti o prilagodbama koje se mogu napraviti kako bi u budućnosti bila učinkovitija. U tom slučaju polazi se od intervencijske logike (uzročno-posljedični lanac) koja je skup pretpostavki o tome kako djelovanje politika dovodi do željenih rezultata, a temelji se na povezivanju i analizi dostupnih podataka o provođenju aktivnosti i s tim povezanih očekivanih rezultata. Prvotni fokus intervencijske logike je na rezultate koji se najizravnije mogu pripisati intervenciji, a kasnije i na ostale učinke. Također, unutar kriterija djelotvornosti potrebno je identificirati nenamjerne rezultate intervencije. Istraživanje nenamjernih rezultata intervencije važno je za prepoznavanje kako negativnih, tako i pozitivnih rezultata.
2. Učinkovitost (*Efficiency*) - Razmatra odnos između resursa korištenih intervencijom i promjena generiranih intervencijom (koje mogu biti pozitivne ili negativne). Učinkovitost kao kriterij vrednovanja učinka intervencija odnosi se na to koliko su te intervencije postigle svoje ciljeve s minimalnim resursima i naporima. Ključno je razumjeti kako su sredstva, vrijeme i ljudski resursi bili iskorišteni u odnosu na postignute rezultate. Razlike u načinu na koji se intervenciji pristupa i provodi mogu imati značajan utjecaj na učinke, čineći zanimljivim razmatranje bi li se drugim izborima postigle iste koristi uz manje troškove (ili veće koristi uz iste troškove). Analiza učinkovitosti može se razlikovati ovisno o vrsti intervencije koja se ocjenjuje. Tipična analiza učinkovitosti uključit će ispitivanje administrativnih troškova, provedbu i pogled na aspekte pojednostavljenja – oni su važni za sva vrednovanja. Procjena učinkovitosti u programima Kohezijske politike posebno je složena na programskoj razini.

3. *Relevantnost (Relevance)* - Relevantnost kao kriterij vrednovanja učinka intervencija odnosi se na pitanje jesu li ciljevi i aktivnosti programa ili intervencije u skladu sa stvarnim potrebama, prioritetima i politikama u ciljanoj zajednici ili sektoru. Ključna je jer osigurava da intervencije donose stvarne koristi i rješavaju stvarne probleme u zajednici. Ova dimenzija vrednovanja pomaže osigurati da resursi budu usmjereni prema onim područjima koja zaista zahtijevaju intervenciju. Promatra odnos između potreba i problema u društvu i ciljeva intervencije i stoga dotiče aspekte dizajna. Okolnosti i kontekst se s vremenom mijenjaju. Određeni ciljevi mogu biti ispunjeni ili zamijenjeni; potrebe i problemi se mijenjaju i nastaju novi. Analiza relevantnosti je važna jer ako intervencija ne pomaže u rješavanju trenutnih potreba ili problema, više nije prikladna bez obzira na to koliko je učinkovita ili koherentna. Zbog toga postoji snažna veza između analize relevantnosti i kriterija EU dodane vrijednosti koji procjenjuje je li djelovanje i dalje opravdano na razini EU.
4. *Usklađenost (Coherence)* - Usklađenost kao kriterij vrednovanja učinka intervencija odnosi se na to koliko su te intervencije u skladu s propisima, smjernicama i standardima EU i nacionalne razine. Ključno je osigurati da se sve aktivnosti provode u skladu s postojećim zakonima i propisima, kako bi se osigurala transparentnost, integritet i zakonitost programa ili intervencija. Procjena usklađenosti uključuje promatranje koliko dobro funkcioniraju različite aktivnosti zajedno. Niti jedna politika ne postoji u vakuumu. Mnogo je različitih aktera uključenih u mnoge različite intervencije, unutar i izvan EU. Čak i male promjene u načinu na koji je jedna intervencija osmišljena ili provedena mogu izazvati poboljšanja ili nedosljednosti s drugim radnjama koje su u tijeku. Točke usporedbe za usklađenost mogu varirati ovisno o vremenu i razini usklađenosti koja se razmatra. Provjera unutarnje usklađenosti uključuje promatranje načina na koji različite komponente programskih intervencija djeluju zajedno kako bi se postigli programski ciljevi (usklađenost između mjera u politici/specifični cilj, usklađenost između politika/specifičnih ciljeva). Slični problemi mogu se pojaviti izvan programa na različitim razinama: na primjer, između intervencija unutar istog područja politike koje podržavaju različiti EU ili nacionalni instrumenti (npr. usklađenost između nacionalnih i regionalnih programa ili ne-kohezijskih instrumenata) ili u područjima koja će možda morati surađivati (npr. politika zaštite okoliša).
5. *EU dodana vrijednost (EU Added Value)* - U procjeni EU dodane vrijednosti tražimo promjene koje se mogu pripisati EU intervenciji, iznad onoga što se moglo očekivati od nacionalnih aktivnosti država članica. Različiti pristupi mogu biti relevantni za procjenu EU dodane vrijednosti. Dodana vrijednost može se dokazati pokazivanjem uloge EU u financiranju aktivnosti koje se inače ne bi dogodile, koje se odvijaju u većem opsegu ili koje se događaju ranije nego što bi inače bio slučaj. Dizajn i prakse programiranja Kohezijske politike također mogu donijeti koristi u odnosu na druge nacionalne prakse. Procjena EU dodane vrijednosti također može objediniti nalaze drugih kriterija, iznoseći argumente o uzročnosti i izvlačeći zaključke, na temelju dostupnih dokaza, o uspješnosti intervencije i je li još uvijek opravdana. U intervencijama u kojima je Kohezijska politika glavni izvor ulaganja u programsko područje, odgovor na pitanje EU dodane vrijednosti može jednostavno uključivati ponovno navođenje razloga zašto se intervencije financiraju iz Kohezijske politike ili upućivanjem na analizu učinkovitosti i djelotvornosti. U takvim slučajevima, vrednovanje se može jače usredotočiti na razmatranje relevantnosti i učinkovitosti intervencije. Strogom analizom ekonomske dodane vrijednosti pokušava se utvrditi donose li podržane intervencije veće povrate iznad onih koji su se mogli očekivati od ulaganja koja financiraju nacionalna tijela. Takav je pristup izazovan u podijeljenom upravljanju jer većina intervencija uključuju EU i nacionalno financiranje.

Prema članku 44. Uredbe (EU) 2021/1060 Europskog parlamenta i Vijeća, vrednovanja se mogu temeljiti i na drugim relevantnim kriterijima kao što su uključenost, nediskriminacija i vidljivost te obuhvatiti više od jednog programa.

Postupak definiranja evaluacijskih pitanja ključan je za osiguravanje vjerodostojnosti provođenja postupka evaluacije. Utvrđivanje relevantnih evaluacijskih pitanja jedan je od ključnih elemenata u procesu vrednovanja koji određuje okvir i pristup evaluacije, uključujući i metodologiju. Indikativna evaluacijska pitanja navedena su u Prilozima 1.c, 1.d. i 1.e., a konačan popis evaluacijskih pitanja definirat će se u suradnji s vanjskim stručnjacima prije početka provedbe vrednovanja.

Ovisno o usmjerenosti vrednovanja na učinak, postoje dvije vrste vrednovanja koje se međusobno nadopunjuju, odnosno mogu biti dio iste evaluacijske studije:

- vrednovanje utemeljeno na teoriji (*theory – based evaluation*) – pruža uvid u teoriju promjene, odgovara na pitanje zašto i pod kojim okolnostima intervencija dovodi do određenog rezultata,
- protučinjenično vrednovanje učinka (*counterfactual impact evaluation*) – usmjereno je na kvantificiranje promjena koje se uzročno mogu pripisati intervenciji, tj. procjene veličine učinaka na promatrane varijable, što obično podrazumijeva usporedbe jedinica analize (npr. osoba, poduzeća, teritorijalnih jedinica) koje su prošle intervenciju s onima koje nisu prošle promatranu intervenciju (ili nisu još), tj. usporedbe s jednom ili više kontrolnih skupina koristeći različite metode.

Evaluacije će se razlikovati ovisno o tipu intervencije, trenutku provođenja evaluacije i evaluacijskim pitanjima koja nas zanimaju. Četiri najčešća slučaja provođenja evaluacije mogu se opisati kao:

- i. DJELOTVORNOST – kada nas zanima je li i u kojoj mjeri intervencija postigla rezultate;
- ii. OPTIMALNOST – kada nas zanima koja konfiguracija intervencije je postigla najbolje rezultate;
- iii. KAKO I ZAŠTO – kada nas zanima kako (na koji način) i zašto je intervencija postigla očekivane promjene;
- iv. POSLJEDICE – kada želimo znati sve poželjne i nepoželjne posljedice intervencije.

Nije uvijek moguće provesti svaku od ovih evaluacija, što ovisi o dostupnim podacima, o trenutku provođenja evaluacije te o karakteru intervencije.

Za provođenje prvog tipa evaluacije nužno je imati na raspolaganju kvantitativne podatke o korisnicima intervencije i to za barem jedan pokazatelj. Također, važan uvjet je i da postoji, ili da je moguće utvrditi, direktnu kauzalnu vezu između intervencije i rezultata. Uz poznavanje ostalih faktora koji utječu na rezultate, moguće je evaluirati djelotvornost intervencije. Ako je npr. moguće usporediti korisnike prije i nakon intervencije (poduzeće prije i nakon primanja potpore), preporuča se provoditi longitudinalne studije. Longitudinalna studija je oblik istraživanja u kojem se više jedinica jednog tipa korisnika (npr. poduzeća koja su primila potporu) prati kroz duže vremensko razdoblje (npr. tijekom 10 godina, mjesečnom dinamikom), i koja ima barem 10 opažanja na raspolaganju (npr. 120 opažanja za poduzeća u razdoblju od 10 godina). Ako korisnike nije moguće usporediti, npr. nemamo na raspolaganju podatke o poduzeću nakon intervencije, preporuča se izrada simulacija. Simulacija je rezultat modela koji uspješno opisuje ključne karakteristike i ponašanje sustava ili procesa kojeg opisuje. Ako je pak moguće usporediti tretirane i netretirane korisnike intervencije (poduzeća koja su primila

potporu i poduzeća koja nisu primila potporu), za potrebe evaluacije preporuča se jedna od sljedeće četiri metode: randomizirani kontrolirani pokusi (engl. randomised controlled trial, RCT), kvazi-eksperimentalne metode (engl. quasi experimental, QE), regresija diskontinuiteta (engl. regression discontinuity, RD) te razlika u razlikama (engl. difference in differences, DID). U slučaju da je moguće provođenje eksperimenta koristi se RCT, a u slučaju da je priroda intervencije takva da nalikuje eksperimentu, moguće je pristupiti QE metodama. RCT je u suštini eksperiment koji pokušava kontrolirati faktore koji nisu pod utjecajem intervencije. Odlikuje ga nasumičnost tretmana koji smanjuje pristranost i omogućuje utvrđivanje kauzalne veze između intervencije i rezultat. Primjer za RCT bi bilo nasumično dodjeljivanje potpore poduzećima. QE također procjenjuje kauzalni učinak, ali bez nasumičnog dodjeljivanja tretmana. Ako eksperiment nije moguć, ali postoji neki prag kojeg je moguće iskoristiti za diferencijaciju tretmana (npr. bodovni prag za dobivanje potpore), može se koristiti RD, a ako ni to nije dostupno, preporuča se metoda DID. RD je u suštini QE metoda kojom se učinak intervencije procjenjuje koristeći podatke prije i nakon intervencije i mjerljiv prag za dobivanje tretmana. Kada nasumično dodjeljivanje tretmana nije moguće, moguće je procijeniti efekt intervencije na korisnicima i nekorisnicima u blizini praga za dodjeljivanje tretmana. Time se donekle zaobilazi pristranost u dodjeli tretmana. Konačno, DID je dizajn istraživanja u kojem se tretirana skupina uspoređuje s kontrolnom prije i nakon intervencije. Slično kao i RD, radi se o QE metodi koja nastoji zaobići pristranost u dodjeli tretmana.

Kada se želi utvrditi koja konfiguracija intervencije je postigla najbolje rezultate, uvjet za provođenje takve evaluacije je dovoljan broj usporedivih slučajeva, i u smislu rezultata i u smislu karakteristika korisnika. Kada raspoložemo s više od 100 opažanja, uputno je koristiti regresijsku analizu (pa čak i prediktivno modeliranje). Regresijska analiza je statistička metoda kojom se određuje povezanost jedne zavisne i većeg broja nezavisnih varijabli. U slučaju kada je vremenska serija prekratka za regresijsku analizu ili kada ne postoji dovoljno objašnjavajućih faktora na raspolaganju, preporuča se kvalitativna komparativna analiza (engl. qualitative comparative analysis, QCA). QCA je analiza podataka temeljena na matematičkoj teoriji setova i proučava povezanost uvjeta i ishoda. Kod jako malog broja opažanja, čak premalih i za QCA, koristi se analiza više slučajeva (engl. cross-case analysis, CCA). CCA je dubinsko, detaljno ispitivanje određenih slučajeva unutar konteksta stvarnog svijeta (npr. može se primijeniti kada je tretiran broj poduzeća jako mali, dva ili tri).

Evaluacija koja odgovara na pitanja kako (na koji način) i zašto je intervencija postigla očekivane promjene, mora biti u mogućnosti rekonstruirati teoriju promjene (intervencijsku logiku i ostale objašnjavajuće faktore). Teorija promjene je opis ili objašnjenje zašto će intervencijske aktivnosti postići promjenu ili ciljeve koji se žele ostvariti. Intervencijska logika predstavlja razmišljanje o tome kako intervencija ostvaruje zadane ciljeve. Razlika između dvaju koncepata je u tome da logika predstavlja logički slijed (ako napravimo X, rezultat će biti Y), a teorija promjene uključuje i kauzalne mehanizme koji pokazuju zašto se očekuje da će intervencija X dovesti do rezultata Y. Intervencijska logika je više deskriptivna i često ne uključuje kontekstualne faktore i pretpostavke, dok teorija promjene iste uključuje i više je eksplanatorna od intervencijske logike. U slučaju da nije moguće rekonstruirati teoriju promjene preporuča se izrada etnografskih monografija koje nude holistički pogled na korisnike. Kada je rekonstrukcija teorije promjene moguća i kauzalni lanac dovoljno dugačak, radi se analiza doprinosa (engl. contribution analysis, CA). CA je pristup koji je posebno koristan kod programa koji nisu eksperimentalni, već se temelje na teoriji promjene i cilj joj je potvrditi ili revidirati inicijalnu teoriju promjene. CA ne pruža dokaze već više razumijevanje intervencije iz koje se mogu povući uvjerljivi zaključci da je intervencija imala ili nije imala važne doprinose rezultatima. Ako je kauzalni lanac kratak, malo je opažanja, ili nas zanima samo jedan djelić teorije promjene, na raspolaganju su nam sljedeće tri metode: praćenje procesa (engl. process tracing, PT), analiza podudarnosti (engl. congruence analysis, CA) te

realne evaluacije (engl. realist evaluation, RE). PT je metoda manjeg broja slučajeva za iznošenje kauzalnih tvrdnji na temelju mehaničkog i determinističkog pogleda na kauzalnost. Objašnjava kako intervencija djeluje u slučajevima iz stvarnoga svijeta. Poželjno ju je koristiti kada postoji više objašnjavajućih faktora koji se međusobno natječu. CA se također temelji na manjem broju slučajeva, ali za razliku od PT, ne gleda posebno na svaki dio uzročnog mehanizma, već opisuje ključne dijelove bez detaljnog teorijskog uzročnog mehanizma. CA se češće koristi kada postoji više različitih znanstvenih teorija koje mogu objasniti očekivane učinke. Kada smatramo da sudionici imaju ključne uloge u uspjehu intervencije i potencijalno veći broj kauzalnih mehanizama, koristimo RE. RE je temeljen na pretpostavci da programi djeluju pod određenim uvjetima i da su pod utjecajem načini na koji različiti sudionici reagiraju na njih. RE pokušavaju odgovoriti na pitanja kao što su što djeluje, za koga, u kojim okolnostima i zašto.

Kada se žele utvrditi sve poželjne i nepoželjne posljedice intervencije nužan uvjet je da kontekst i/ili posljedice nisu poznati ili razumljivi. Često se radi o situacijama kada postoji više različitih točaka gledišta i fragmentirano znanje. Ako se radi o samo jednoj globalnoj intervenciji, tada se koristi mapiranje koncepta (engl. concept mapping, CM), u ostalim slučajevima na raspolaganju su žetva ishoda (engl. outcome harvesting, OH) te najznačajnija promjena (engl. most significant change, MSC). CM je zapravo konceptualni dijagram koji vizualno predstavlja vezu između koncepta i ideja. OH je metodologija praćenja i evaluacije koja se koristi za identificiranje, opisivanje, verificiranje i analiziranje promjena koje je donijela intervencija. Metodom se prikupljaju dokazi promjene i zatim se pokušavaju odrediti doprinosi intervencije toj promjeni. MSC je oblik participativnog praćenja i evaluacije. Uključuje prikupljanje i odabir priča o promjenama koje daju sudionici. MSC se često koristi kada nije moguće precizno predvidjeti željene promjene unaprijed pa je stoga teško postaviti unaprijed definirane indikatore promjene.

Nadalje, Strategija provedbe vrednovanja provedbe EU fondova financijskog razdoblja 2021. - 2027. daje smjernice za planiranje i provedbu vrednovanja te diseminaciju njihovih rezultata, a koje predstavljaju indikativni okvir kako za KT, tako i za svako nadležno UT. One su primjenjive ovisno o specifičnosti svakog pojedinog vrednovanja.

MERS prati i koordinira provedbu Strategije vrednovanja i njenih ciljeva, dok upravljačke skupina za vrednovanja poslovnikom o svojem radu ili drugim internim aktom definira organizacijske aspekte, dinamiku održavanja sastanaka, metodološki pristup, sudjeluje u provedbi vrednovanja Programa itd. u dijelu u kojem navedeno nije u suprotnosti sa Strategijom vrednovanja.

Preporuke proizašle iz vrednovanja prate se na godišnjoj razini kroz akcijske planove za praćenje preporuka te ažuriraju s 31. prosinca.

2.4. Izvori stručnosti vrednovanja

Sukladno članku 44. Uredbe (EU) 2021/1060, vrednovanja se povjeravaju unutarnjim ili vanjskim stručnjacima koji su funkcionalno neovisni.

Ovim planom vrednovanja predviđena su vrednovanja koja se oslanjaju na vanjske stručnjake, ali i provedba manjih analiza ili procjena, koju će provoditi interni kapaciteti Koordinacijskog tijela.

KT je odgovorno za provođenje vrednovanja na razini SoP-a i institucionalnog okvira za korištenje fondova EU u RH i u tu svrhu ima uspostavljenu ustrojstvenu organizacijsku jedinicu zaduženu za planiranje i provedbu vrednovanja (upravljanje provedbom) te diseminaciju rezultata vrednovanja.

UT PKK i ITP odgovorna su za provođenje vrednovanja na razini programskih dokumenata tijekom financijskog razdoblja i u tu svrhu uspostavljena je ustrojstvena organizacijska jedinica zadužena za planiranje i provedbu vrednovanja te diseminaciju rezultata vrednovanja.

Za provedbu vrednovanja, u pravilu, ugovaraju se vanjski stručnjaci koji su funkcionalno neovisno o tijelima nadležnima za provedbu programa čime se osigurava neovisnost i transparentnost samog procesa.

U slučaju provedbe internih analiza, istraživanja i procjena, iste se planiraju provoditi putem funkcionalno neovisne organizacijske jedinice nadležne za njihovo planiranje i provedbu te diseminaciju rezultata, nalaza i preporuka takvih analiza, istraživanja i procjena.

2.5. Administrativni kapaciteti

Daljnja izgradnja kapaciteta za planiranje, ugovaranje i vođenje vrednovanja provedbe EU fondova u RH te za korištenje njihovih rezultata, nužna je s obzirom na važnost učinkovitosti cjelokupnog procesa vrednovanja, ali i daljnjeg unaprjeđenja njegove djelotvornosti i održivosti kao i u kontekstu daljnjeg jačanja i širenja kulture vrednovanja.

Ujedno riječ je i o cilju 3. Strategije vrednovanja, koji se osim na kapacitete za planiranje, ugovaranje i vođenje vrednovanja, odnosi se i na jačanje kapaciteta za provedbu manjih internih analiza i procjena u KT-u i u tijelima upravljanja i kontrole, posebice nadležnim upravljačkim tijelima. Navedeno je i sukladno članku 44. Uredbe (EU) br. 2021/1060 kojim je, između ostaloga, definirano i kako države članice osiguravaju raspoloživost odgovarajućih kapaciteta za provođenje vrednovanja tijekom programskog razdoblja.

Navedenom cilju doprinijet će četiri mjere s pripadajućim aktivnostima, koje se odnose na osiguravanje potrebnog broja službenika na odgovarajućim poslovima u KT i u tijelima sustava upravljanja i kontrole financijskog razdoblja 2021.-2027., jačanje potrebnih znanja i vještina službenika u području vrednovanja, jačanje unutarnjih ustrojstvenih jedinica za vrednovanja te poticanje umrežavanja i međuinstitucionalnog koordiniranja aktivnosti.

Istovremeno, kroz cilj 2. Strategije vrednovanja, jačat će se i kapaciteti za podizanje svijesti o aktivnostima i učincima vrednovanja kroz redovito predstavljanje rezultata, nalaza i preporuka vrednovanja te sudjelovanje na evaluatorskim konferencijama i uključivanje donositelja odluka u predstavljanje rezultata o istima.

Konačno, Plan jačanja kapaciteta institucionalnog okvira za korištenje fondova EU u RH u području Strateško planiranje, programiranje i koordinacija, cilj 4. Daljnji razvoj sustava praćenja i vrednovanja provedbe sa svrhom donošenja odluka utemeljenih na dokazima, definira mjere i aktivnosti za jačanje kapaciteta za vrednovanja, a koje su komplementarne s ovdje predviđenim aktivnostima.

2.6. Prikupljanje podataka

Jedna od temeljnih sastavnica uspješnog provođenja aktivnosti vrednovanja je dostupnost kvalitetnih i relevantnih podataka. Također, sukladno članku 44. stavku 4. Uredbe (EU) 2021/1060 država članica ili UT uspostavljaju potrebne postupke za izradu i prikupljanje podataka potrebnih za vrednovanje.

Kvalitetno osmišljeni i prikupljeni standardni podaci za praćenje mogu u nekim slučajevima u potpunosti eliminirati potrebu za prikupljanjem novih podataka, što općenito dovodi do manjeg trošenja resursa i do jednostavnije provedbe samog vrednovanja. Ako dostupni podaci za praćenje ne ispunjavaju sve potrebe za podacima za kvalitetnu provedbu vrednovanja, može se

pristupiti prikupljanju novih podataka, ali samo ako će se zaista moći prikupiti relevantni, vjerodostojni i potpuni podaci.

Koji će podaci biti potrebni za provedbu vrednovanja ovisi prvenstveno o tome što se i kako želi vrednovati, odnosno o evaluacijskim pitanjima i vrsti vrednovanja koja se želi provesti.

Postoje četiri vrste podataka koje imaju ključnu ulogu pri planiranju i provedbi vrednovanja³:

1. Postojeći administrativni podaci (nisu prikupljeni samo sa svrhom provedbe vrednovanja, nego se odnosi na općenite, dugoročne sektorske podatke, npr. podatke o poslovanju malih i srednjih poduzeća (u daljnjem tekstu: MSP) koje dugoročno prikuplja resorno ministarstvo kako bi imalo općeniti uvid u stanje sektora MSP-a)
2. Longitudinalni, dugoročni anketni podaci širih razmjera koje prikupljaju državni statistički uredi ili druga tijela državne uprave koja raspolažu podacima na nacionalnoj razini (npr. godišnji statistički podaci Državnog zavoda za statistiku)
3. Podaci za praćenje provedbe aktivnosti implementacije javnih politika, programa ili projekata (unaprijed postavljeni pokazatelji s jasnom svrhom praćenja određene javne politike, programa ili projekta, npr. pokazatelji provedbe programa)
4. Podaci koji se prikupljaju isključivo u svrhu provedbe vrednovanja (npr. ankete ili intervjui s ciljanom populacijom).

Postojeći administrativni podaci i longitudinalni, dugoročni anketni podaci se pri vrednovanju mogu koristiti kao podaci koji pokazuju početno stanje, odnosno daju pojašnjenje konteksta i pozadine onoga što se želi vrednovati te ih se može koristiti kao kontrolne podatke za potrebe provedbe protučinjeničnog vrednovanja učinka, tj. kao podatke za konstrukciju protučinjeničnog scenarija promatranog ishoda u slučaju nesudjelovanja onih koji su sudjelovali u intervenciji.

Podaci za praćenje provedbe aktivnosti su podaci koji se primarno prikupljaju sa svrhom praćenja (ne)uspješnosti provedbe tih aktivnosti, koja se najčešće procjenjuje napretkom u određenim kvantificiranim indikatorima u odnosu na njihovo početno stanje. Uzevši u obzir da ti podaci čine temelj za naknadno vrednovanje tih istih aktivnosti, poželjno je da se pri uspostavljanju sustava praćenja također obrati pozornost na planirana vrednovanja te da se sukladno potencijalnim potrebama vrednovanja prilagode i podaci za praćenje. Ti podaci ne samo da se mogu koristiti kao kontrolni podaci za provedbu protučinjeničnog vrednovanja učinka (jer pružaju početnu sliku onoga što želimo vrednovati) već i samim tim što pružaju periodične informacije o statusu provedbe aktivnosti tijekom njezina cjelokupnog trajanja čine osnovicu za provedbu vrednovanja procesa. Uz navedeno, analiza podataka za praćenje može pružiti dobar uvid u probleme koji se potencijalno mogu pojaviti pri provedbi, pri čemu naknadno vrednovanje može pomoći u otkrivanju razloga u pozadini tih problema, ali i mogućih rješenja.

Sustav praćenja predviđa procedure za redovito izvještavanje o provedbi prema Europskoj komisiji, odnosno prijenos podataka sukladno članku 42. Uredbe (EU) br. 2021/1060, odnosno podataka o broju odabranih operacija, njihovom ukupnom prihvatljivom trošku, doprinosu iz fondova i ukupno prihvatljivim rashodima koji su korisnici prijavili UT-u te vrijednost pokazatelja ostvarenja i pokazatelja rezultata za odabrane operacije i vrijednosti postignute njima.

Prilikom provođenja istraživanja stručnjacima za vrednovanje dostupni su podaci kojima raspolaže KT, UT, kao i podaci kojima raspolažu posrednička tijela.

Uz navedeno, kako bi se što kvalitetnije osmislio dizajn planiranih vrednovanja, a i u svrhu onemogućavanja nepotrebnog trošenja dostupnih resursa i sprečavanja dupliciranja podataka,

³ The Magenta Book: Guidance for evaluation, HM Treasury: April 2011.

prikupljeno je i prikupljat će se sve postojeće znanje o onom što se planira vrednovati (već provedena vrednovanja, analitičke studije, izvješća, dostupne baze podataka, odnosno sustavi praćenja s relevantnim indikatorima, informacije o potencijalnim prigovorima ili prekršajima vezanima uz provedbu aktivnosti koje se žele vrednovati, itd.).

Pri planiranju vrednovanja, posebice dijela vezanog uz prikupljanje podataka, potrebno je u obzir uzeti pitanja zaštite osobnih podataka, posebice kada se žele prikupiti informacije koje se odnose na privatne aspekte fizičkih osoba. Ovisno o tome koja vrsta podatka se želi prikupiti, takvi slučajevi mogu biti izrazito osjetljivi i kompleksni i u ekstremnim situacijama tražiti pojedinačni pristup. Također, pri prikupljanju osjetljivih podataka dodatna pažnja se treba usmjeriti na način fizičke zaštite podataka, odnosno njihova skladištenja, prijenosa i podjele s drugim dionicima u procesu vrednovanja.

Pravna osnova vezano za obradu i zaštitu osobnih podataka navedena je u članku 4. Uredbe (EU) br. 2021/1060.

2.7. Osiguravanje korištenja i razmjene rezultata vrednovanja

Nalazi vrednovanja će se na odgovarajući način komunicirati sa svim ciljanim skupinama. Razmjena i korištenje rezultata provodit će se putem rada MERS te evaluacijske upravljačke skupine na razini pojedinog programa, OzP-a PKK i ITP, Pododbora za praćenje SoP-a, te prema potrebi Nacionalni koordinacijski odbor za europske strukturne i investicijske fondove i instrumente EU u Republici Hrvatskoj.

Uvidi koji su dobiveni izvješćima o provedenim vrednovanjima, sakupljeni statistički podaci kao i rezultati određenih izračuna koristit će se za unapređenje programa kao i u procesu izvještavanja. Preporuke i rezultati izvješća o vrednovanjima će se ugrađivati u proces donošenja odluka. Navedeno će se realizirati sukladno ciljevima i načelima određenim u Strategiji vrednovanja.

Nakon završetka procesa svakoga vrednovanja, nadzirat će se provedba preporuka. Odluku o provedbi preporuka iz određenog izvješća o provedenom vrednovanju donijet će odgovarajuće radne skupine za vrednovanje i/ili odgovarajući predstavnici naručitelja, koji će u pravilu izraditi akcijski plan za provedbu preporuka vrednovanja, odnosno na drugi odgovarajući način uspostaviti sustav praćenja preporuka. Pod odlukom se, u pravilu, misli na zaključak MERS ili USV, ovisno o tome je li riječ o vrednovanju na razini SoP-a ili onom na razini programa, a kojim se, u pravilu, definira izrada akcijskog plana za praćenje preporuka vrednovanja. Akcijski plan mora sadržavati konkretne mjere koje je potrebno poduzeti za provedbu preporuka, ime odgovorne osobe i rok za provedbu preporuka. Glavni cilj akcijskih planova je utvrditi kako se preporuke vrednovanja prenose u proces donošenja odluka. Akcijski planovi s prikupljenim podacima o provedbi preporuka bit će pravovremeno dostavljani MERS-u, odnosno USV-u te će se o istima prema potrebi raspravljati na sjednicama MERS-a, odnosno USV-a.

Odbori za praćenje ispituju napredak ostvaren u provedbi vrednovanja, sinteze vrednovanja i daljnje djelovanje u pogledu nalaza, a odobravaju plan vrednovanja i svaku njegovu izmjenu.

Sukladno članku 44. stavku 7. Uredbe (EU) 2021/1060 sva vrednovanja objavljuju se na mrežnoj stranici iz članka 49., a prosljeđuju se Europskoj komisiji u skladu s člankom 69. stavak 9. Uredbe (EU) 2021/1060.

2.8. Indikativni proračun za provedbu planiranih vrednovanja

Provedba vrednovanja (vrednovanja na razini SoP i institucionalnog okvira te programskih PKK i ITP) financira se sredstvima tehničke pomoći PKK i ITP.

Tablica niže daje indikativni pregled sredstava koja se koriste za financiranje planiranih vrednovanja i aktivnosti u području izgradnje kapaciteta za vrednovanje. Popis planiranih vrednovanja s obrazloženjem, vrstom vrednovanja, vremenskim tijekom provedbe te indikativnim iznosom za provedbu vrednovanja prikazan je u Prilozima 1.a., b., c. d i e.

Tablica 3 Indikativni iznosi za provedbu vrednovanja

Aktivnosti		Iznos
1	Vrednovanja na razini SoP i institucionalnog okvira	1.114.000
2	Pojedinačna vrednovanja na razini PKK 2021.-2027.	2.200.000
3	Pojedinačna vrednovanja na razini ITP 2021.-2027.	550.000
4	Pojedinačna vrednovanja koja obuhvaćaju PKK i ITP (FI)	250.000
5	Ad hoc vrednovanja na razini SoP i institucionalnog okvira	500.000
Ukupno		4.614.000

Za potrebe izrade Tablica 3 provedena je inicijalna analiza tržišta, dok će se za svako pojedino vrednovanje provesti naknadna analiza, a prije izrade natječajne dokumentacije.

2.9. Strategija upravljanja kvalitetom procesa vrednovanja

Kvaliteta usluga vrednovanja osigurana je kroz vanjske i unutarnje mjere kontrole kvalitete, ali i kroz kvalitetnu suradnju između naručitelja i pružatelja usluga tijekom provedbe projekata vrednovanja.

Vanjska kontrola kvalitete usluga vrednovanja primarno leži u odgovornosti osobe koju imenuje naručitelj, ali uključuje i ostale državne službenike u jedinicama za vrednovanje.

Osoba odgovorna za vrednovanje (predstavnik naručitelja) i državni službenici u jedinicama za vrednovanje moraju biti aktivni u komentiranju izvješća o procjeni i raspravljanju o njima s pružateljem usluga, zahtijevati uklanjanje svih nedostataka vezanih za kvalitetu iz evaluacijskih izvješća i, gdje je to potrebno, predlagati izmjene i dopune ugovora te poduzimati sve druge radnje potrebne za osiguranje kvalitete vrednovanja. Predstavnici naručitelja mogu također biti angažirani u intervjuima, anketama, fokus grupama i drugim aktivnostima vrednovanja.

Suradnja između naručitelja i pružatelja usluga je od najveće važnosti pri izradi zaključaka i preporuka. Naručitelj odlučuje o konačnom primatelju preporuka, koji će ih provoditi u skladu sa svojom nadležnosti. O preporukama vrednovanja treba se raspravljati na sastancima s naručiteljem i drugim dionicima, a pružatelj usluga mora u obzir uzeti njihove pisane prijedloge i prema njima poboljšati preporuke.

Kao dodatak Strategiji nalaze se liste za provjeru kvalitete svakog pojedinog izvješća koje provoditelji vrednovanja mogu koristiti pri procjeni izvješća (Dodatak 3., 4., 5.), a u odnosu na kriterije kontrole kvalitete navedene u EVALSED priručniku Europske komisije.

Tablica 4 Kriteriji za osiguravanje kontrole sadržaja

Kontrola kvalitete sadržaja isporučevina
Ispunjavanje potreba iskazanih u Opisu posla
Ispunjavanje traženog opsega i pokrivenosti tema vrednovanja
Kvaliteta dizajna i metoda
Korištenje pouzdanih podataka
Jasna i smisljena analiza podataka
Pouzdana rezultati povezani s analizom i podacima
Nepristrani zaključci koji pokazuju objektivno procjenjivanje
Jasno i potpuno izvješće s izvršnim sažecima i podupirućim podacima u priložima

Pri provedbi projekta vrednovanja, pružatelj usluga može koristiti odabrane mjere unutarnje kontrole kvalitete koje proizlaze iz internog dogovora svih članova tima za provedbu vrednovanja.

Naručitelj vrednovanja može, u svrhu provjere postojanja mjera unutarnje kontrole kvalitete, zatražiti voditelja projekta vrednovanja pojašnjenje odabranih mjera i način njihova provođenja.

Sukladno preporuci EK, službenici koji provode interna vrednovanja ne bi trebali biti uključeni u pripremu i provedbu javnih politika, programa ili projekata koji se vrednuju kako bi se u potpunosti poštovalo načelo neovisnosti vrednovatelja.

3. PLANIRANA VREDNOVANJA

3.1. Vrednovanja na razini SoP, odnosno institucionalnog okvira

Plan vrednovanja na razini SoP, odnosno na razini cijelog institucionalnog okvira sastavljen je na način da se uz odgovarajuću fleksibilnost može odgovoriti na potrebe povezane s provedbom EU fondova. U okviru ovog Plana vrednovanja provest će se najmanje četiri vanjska vrednovanja navedena u Prilogu 1.a te će se u isti uključiti i druga vrednovanja ukoliko se za njima ukaže potreba (ad hoc vrednovanja). Vrednovanja, odnosno pojedini aspekti planiranih vrednovanja navedeni u okviru Plana vrednovanja su podložni promjeni.

Također, planira se provesti niz manjih analiza, istraživanja i procjena (Prilog 1.b) kako bi se relativno brzo stjecao uvid u pojedine horizontalne aktivnosti, poput procesa izrade programskih dokumenata, analize napretka u ostvarivanju ciljeva okvira uspješnosti, dinamike i uspješnosti provedbe Plana jačanja kapaciteta, prikupljanje naučenih lekcija tijekom provedbe vrednovanja i rada zajedničkog OzP-a PKK i ITP i slično.

3.2. Vrednovanja na razini Programa Konkurentnost i kohezija 2021. - 2027. (PKK) i Integriranog teritorijalnog razvoja 2021. - 2027. (ITP)

Za razliku od prethodnog programskog razdoblja, u kojem je obveza država članica bila barem jednom tijekom programskog razdoblja provesti evaluaciju svih prioritetnih osi (članak 56. stavak 3. Uredbe (EU) 1303/2013), u ovom je programskom razdoblju EU regulativom državama članicama omogućeno više slobode prilikom definiranja područja relevantnih za vrednovanje. Upravljačko tijelo PKK i ITP je prilikom definiranja evaluacija vodilo računa o planiranju obveznih evaluacija koje su propisane Uredbom (EU) 2021/1060, iskazanim interesima sektorskih tijela, prijedlozima Upravljačke skupine za vrednovanje, preporukama i naučenim lekcijama iz prethodnog razdoblja 2014.-2020. te o planiranim vrednovanjima Koordinacijskog tijela kao i vrednovanjima na nacionalnoj razini.

Slijedom navedenog, u ovom trenutku predviđena je provedba najmanje devet vrednovanja koja su detaljnije pojašnjena u Prilozima 1 .c, 1.d. i 1.e.. Dva vrednovanja odnose se na obvezna vrednovanja PKK i ITP-a s ciljem procjene učinka programa koja je potrebno provesti do 30. lipnja 2029., jedno vrednovanje odnosi se na vrednovanje ulaganja u okviru financijskih instrumenata u okviru oba programa dok su s preostalih šest vrednovanja obuhvaćena značajna područja u koja se ulaže iz EFRR-a i KF-a kroz više programskih razdoblja.

Planom je predviđena i mogućnost provođenja ad hoc i dodatnih evaluacija za kojima se ukaže potreba tijekom provedbe programskog razdoblja.

Iako nisu obuhvaćene ovim Planom vrednovanja, planirano je i provođenje vrednovanja Strategije pametne specijalizacije od strane Ministarstva znanosti i obrazovanja i Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja. Navedena vrednovanja uzet će u obzir širi kontekst, međutim osvrnut će se i na ulaganja u okviru PKK i ITP.

4. USVAJANJE, IZMJENE I DOPUNE PLANA VREDNOVANJA

OzP PKK i ITP odobrava Plan vrednovanja i svaku njegovu izmjenu, ispituje napredak ostvaren u provedbi vrednovanja, sinteze vrednovanja i daljnje djelovanje u pogledu nalaza.

Također, glavni (dostupni) rezultati vrednovanja uzimaju se u obzir i prilikom preispitivanja sredinom programskog razdoblja, sukladno članku 18. Uredbe (EU) 2021/1060.

Vrednovanje institucionalnog okvira za korištenje fondova Europske unije u Republici Hrvatskoj
Opći opis vrednovanja
<p>Institucionalni okvir temelj je provedbe EU fondova u Republici Hrvatskoj zbog čega je neophodno preispitivanje uspostavljenog okvira i povezanih provedbenih praksi provedbom institucionalne analize putem ispitivanja institucionalnih postavki (npr. zakoni, norme, strategije) kao dijela institucionalne analize i razvojnog okvira.</p> <p>Pravni temelj predmeta vrednovanja je Zakon o institucionalnom okviru za korištenje fondova Europske unije u Republici Hrvatskoj (NN br. 116/2021), Uredba o funkcijama, zadaćama i odgovornosti Koordinacijskog tijela u institucionalnom okviru za korištenje fondova EU u RH u financijskom razdoblju od 2021. do 2027. (NN br. 96/2022) te ostale uredbe o tijelima u sustavima upravljanja I kontrole (sve objavljene u NN br. 96/2022).</p> <p>Zakonom je uspostavljen institucionalni okvir za korištenje fondova EU u okviru podijeljenog upravljanja počevši od financijskog razdoblja 2021. – 2027., koji se odnosi na KT te programska tijela u sustavima upravljanja i kontrole EU fondova te se njime određuje i provedba aktivnosti jačanja kapaciteta institucionalnog okvira za korištenje EU fondova te korisnika, partnera i suradnika na projektima financiranim iz EU fondova.</p> <p>Cilj ovog procesnog vrednovanja u tijeku provedbe je pružiti osnovne informacije za organizacijsku suradnju na istraživanju i na taj način podržati funkcioniranje institucionalnog okvira. Analiza će pružiti sveobuhvatnu sliku suradnje na različitim institucionalnim zadacima i profesionalnim kompetencijama u sustavu provedbe EU fondova u Hrvatskoj uz procjenu relevantnosti, djelotvornosti i učinkovitosti te usklađenosti okvira. Vrednovanjem će se provesti identificiranje i rasprava o učinkovitosti interne komunikacije unutar institucionalnog okvira, otkrivanje bliske i kritične suradnje u funkcioniranju institucionalnog okvira, identificiranje dionika i elemenata koji ocrtavaju institucionalnu međuovisnost u procesu donošenja odluka, identificiranje dodatnih potencijala suradnje istražujući poveznice koje je potrebno razviti, procjena prisutnosti ključnih kompetencija unutar organizacije i suradnja koja time rezultira te opisivanje organizacijskih percepcija trenutnih komunikacijskih kanala.</p> <p>Svrha vrednovanja je pomoću dobivenih nalaza i preporuka utvrditi učinkovitost relevantnost, djelotvornost, učinkovitost i usklađenost okvira s ciljem njegova unaprjeđenja i razumijevanja poslovnih procesa, odnosno funkcioniraju ili uspostavljene strukture, odnosi i provedbene prakse ili ne. Nalazi zaključci i preporuke proizašli iz vrednovanja koristit će se za eventualne izmjene unutar institucionalnoga okvira ili provedbenih praksi tijekom financijskog razdoblja 2021. – 2027., ali i kao vrlo važna podloga za odlučivanje prilikom definiranja institucionalnoga okvira za financijsko razdoblje 2027+.</p>
Glavna pitanja
<p>Studija bi trebala dati odgovore na sljedeća pitanja:</p> <ol style="list-style-type: none">1. U kojoj mjeri je uspostavljeni institucionalni okvir usklađen s relevantnim nacionalnim i EU zakonodavstvom i djelotvoran?2. U kojoj mjeri institucionalni okvir definiran Zakonom o institucionalnom okviru za korištenje fondova Europske unije u Republici Hrvatskoj, Uredbom o funkcijama, zadaćama i odgovornosti Koordinacijskog tijela u institucionalnom okviru za korištenje fondova EU u RH u financijskom razdoblju od 2021. do 2027., uredbama

o tijelima u sustavima upravljanja i kontrole i povezane provedbene prakse omogućavaju, odnosno onemogućavaju učinkovitost provedbe Europskih fondova u Republici Hrvatskoj?

3. Jesu li uspostavljene procedure i postupci djelotvorni i učinkoviti? Je li moguće dodatno pojednostavljenje i povećanje učinkovitosti institucionalnoga okvira, procedura i postupaka? Ako da, koje su preporuke za postupanje?
4. Postoje li određeni nedostaci u organizacijskoj mreži?
5. Koja su tijela ključni dionici u institucionalnom okviru, odnosno organizacijskoj mreži? Jesu li identificirani ključni dionici relevantni za učinkovitost provedbe Europskih fondova u RH?
6. Postoje li primjeri dobre prakse u drugim zemljama EU koje bi se mogli primijeniti u Republici Hrvatskoj radi poboljšanja funkcioniranja sustava upravljanja EU fondovima?

Opći pregled metodologije istraživanja

Metodološki pristup

U okviru vrednovanja trebale bi se primjenjivati sljedeće metode (indikativno):

- pregled dokumentacije (istraživanje „za stolom“ – desk research)
- analiza mrežnih odnosa
- analiza statističkih podataka
- intervjui, fokus grupe, ankete
- i druge metode.

Opseg potrebnih podataka

Podaci iz:

- programskih dokumenata i njihovih priloga
- projektne dokumentacije, ako je relevantno
- praćenja: baza podataka UT-a, SFC2021, podaci praćenja Koordinacijskog tijela i tijela u sustavima upravljanja i kontrole i drugih
- provedena vrednovanja 2014. – 2020. i 2021. – 2027. (na razini SoP, na razni programa, EU)
- ankete, intervjui, fokus grupe
- EUROSTAT-a
- Državnog zavoda za statistiku
- Ministarstva financija, po potrebi baze podataka Porezne uprave i/ili Fine, HZMO-a, HZZ-a
- podaci o rezultatima praćenja i održivosti projekata
- i podaci iz drugih izvora.

Raspored

studeni 2024. – listopad 2025.

Vrednovanje provedbe Plana jačanja kapaciteta institucionalnog okvira za korištenje fondova Europske unije u Republici Hrvatskoj u financijskom razdoblju 2021.-2027.

Opći opis vrednovanja

Plan jačanja kapaciteta za korištenje fondova EU predstavlja glavni alat za jačanje kapaciteta institucionalnog okvira, koji sadržava ciljeve, mjere i aktivnosti jačanja kapaciteta institucionalnog okvira za korištenje EU fondova za svako pojedino financijsko razdoblje EU-a.

Utemeljen je u Zakonu o institucionalnom okviru za korištenje fondova EU u Republici Hrvatskoj te je na odgovarajući način povezan i sa procesom razvoja Nacionalnog plana razvoja javne uprave od 2021. do 2027. godine. Proces izrade Plana sastavni je dio procesa razvoja programskih dokumenata. Dostavljen je u Europsku komisiju zajedno s PKK i ITP, koji su doneseni 9. studenoga 2022. i 2. prosinca 2022. KT odgovorno je za koordinaciju izrade, praćenje provedbe, izvještavanje i vrednovanje Plana.

Plan je podijeljen u tri područja (Ljudi i organizacija; Strateško planiranje, programiranje i provedba i Korisnici i dionici), prema kojima su prioritizirani ciljevi, mjere i aktivnosti, povezani s konkretnim pokazateljima i izvorima financiranja, koji bi u ovom sedmogodišnjem razdoblju trebali dovesti do ojačanih kapaciteta za korištenje fondova EU. Plan se odnosi na sustave upravljanja i kontrole financijskog razdoblja 2014.-2020. i na financijsko razdoblje 2021.-2027.. U Planu je također i niz aktivnosti za jačanje kapaciteta ne samo zaposlenih u SUK-ovima, već i korisnika i dionika, koje će se s vremenom i naučenim lekcijama iz same provedbe Plana dalje razrađivati, pa će se protekom vremena dodavati i nove aktivnosti. Područje Ljudi i organizacija obuhvaća 2 cilja: privlačenje i zapošljavanje pravih kandidata i strateški pristup učenju i razvoju i unaprjeđenje mehanizama upravljanja znanjem i dijeljenja informacija; Strateško planiranje, programiranje i provedba obuhvaća 4 cilja: osiguran strateški pristup programiranju i određivanju prioriteta, osiguran kontinuitet koordinacije svih programa od programiranja do zatvaranja programa, osigurano strateško usmjerenje provedbe u svrhu optimalne iskoristivosti dostupnih sredstava i daljnji razvoj sustava praćenja i vrednovanja provedbe; Korisnici i dionici obuhvaća 2 cilja: učinkovito izgraditi kapacitet korisnika i aktivna suradnja sa širokom bazom vanjskih dionika.

Cilj ovog vrednovanja u tijeku provedbe je utvrditi u kojoj mjeri su aktivnosti ostvarene te kako je provedba aktivnosti utjecala na ostvarenje zadanih ciljeva. Također pokušat će se utvrditi jesu li i na koji način aktivnosti doprinijele jačanju kapaciteta institucionalnog okvira za korištenje fondova EU u Republici Hrvatskoj u financijskom razdoblju 2021.-2027., ali i korisnika i dionika te je li struktura dokumenta i dionika odgovarajuća. Vrednovanje će se fokusirati na učinkovitost, djelotvornost i ishod provedbe aktivnosti do trenutka početka vrednovanja, te relevantnost i usklađenost dokumenta sa korespondirajućim dokumentima na nacionalnoj i EU razini.

Svrha vrednovanja je pomoću dobivenih nalaza, zaključaka i preporuka utvrditi relevantnost, učinkovitost, djelotvornost, učinak i usklađenost Plana s ciljem unaprjeđenja sustava jačanja kapaciteta i razumijevanja zašto navedeni sustav funkcionira ili ne funkcionira te posljedično provesti prilagodbu tijekom ovog programskog razdoblja, a naučene lekcije i preporuke primijeniti prilikom planiranja financijskog razdoblja 2027+.

Glavna pitanja

Studija bi trebala dati odgovore na sljedeća pitanja:

1. U kojoj je mjeri Plan jačanja kapaciteta usklađen s relevantnom EU i nacionalnom regulativom, strateškim dokumentima i preporukama?

2. Jesu li svi relevantni dionici prikladno uključeni u planiranje, provedbu i praćenje Plana? Koje mjere su poduzete za osnaživanje relevantnih dionika za provedbu aktivnosti Plana jačanja kapaciteta? U kojoj mjeri su učinkovite?
3. Jesu li intervencijska logika i provedbeni instrumenti djelotvorni u smislu osiguranja očekivane promjene u pogledu identificiranih ciljeva i rješavanja identificiranih nedostataka/problema? Ako ne, koji su razlozi?
4. Je li provedbena struktura djelotvorna, učinkovita i relevantna? Jesu li utvrđena uska grla ili problemi kod provedbene strukture i ako jesu, na koji način se odražavaju na istu?
5. Jesu li definirani ciljevi, mjere i aktivnosti relevantni za jačanje kapaciteta institucionalnog okvira za korištenje fondova EU?
6. Jesu li definirani pokazatelji primjereni za praćenje jačanja kapaciteta?
7. Jesu li sredstva alocirana za provedbu Plana dostatna?
8. Jesu li sredstva alocirana za provedbu učinkovito iskorištena?
9. Koliki je ostvareni napredak u provedbi aktivnosti u odnosu na postavljene ciljane vrijednosti? Jesu li utvrđena odstupanja u provedbi ciljeva, mjera i aktivnosti Plana? Ako da, kako su se ista odrazila na ostvareni napredak u provedbi?
10. U kojoj su mjeri aktivnosti Plana osigurale podršku za stvaranje i jačanje kompetencija za korištenje EU fondova? U kojoj je mjeri Plan osigurao poboljšanja u razvoju novih aktivnosti s ciljem jačanja kapaciteta? U kojoj mjeri je planom osigurana i provedena standardizacija, optimizacija i pojednostavljenje sustava i procedura?
11. U kojoj mjeri aktivnosti Plana pridonose odgovarajućoj organizacijskoj klimi? Postoje li aktivnosti koje bi se mogle uvesti za pospješivanje organizacijske klime?
12. Kako se Plan uspoređuje s drugim sličnim planovima u drugim državama EU? Koji su primjeri dobre prakse koji bi mogli biti primjenjivi u Hrvatskoj? Postoje li pritom posebne specifičnosti koje treba uzeti u obzir?

Opći pregled metodologije istraživanja

Metodološki pristup

U okviru vrednovanja trebale bi se primjenjivati sljedeće metode (indikativno):

- analiza postojećih podataka (istraživanje „za stolom“ – desk research)
- analiza statističkih podataka
- studija slučaja (case study)
- intervjui, ankete, fokus grupe
- i druge metode.

Opseg potrebnih podataka

Podaci iz:

- programskih dokumenata i njihovih priloga
- projektne dokumentacije, ako je relevantno
- praćenja: baza podataka UT-a, SFC2021, podaci praćenja Koordinacijskog tijela i tijela u sustavima upravljanja i kontrole i drugih
- provedenih vrednovanja 2014. – 2020. i 2021. – 2027. (na razini SoP, na razni programa, EU)
- anketa, intervjua, fokus grupa
- EUROSTAT-a
- Državnog zavoda za statistiku

- Ministarstva financija, po potrebi baze podataka Porezne uprave i/ili Fine, HZMO-a, HZZ-a
- podaci o rezultatima praćenja i održivosti projekata
- i podaci iz drugih izvora.

Raspored

studeni 2024. – srpanj 2025.

Vrednovanje u tijeku provedbe napretka u provedbi Sporazuma o partnerstvu

Opći opis vrednovanja

Sporazum o partnerstvu s Republikom Hrvatskom između Republike Hrvatske i Europske komisije za financijsko razdoblje 2021. - 2027. je krovni strateški dokument koji opisuje način na koji će RH pristupiti ispunjavanju zajedničkih ciljeva politike EU uz pomoć sredstava iz proračuna EU koja su joj dodijeljena kroz višegodišnji financijski okvir za razdoblje 2021.-2027. godine. Njime se utvrđuje strategija ulaganja EU sredstava u iznosu od 9 milijardi eura za financiranje Kohezijske i Zajedničke ribarstvene politike.

Dokument je izrađen sukladno Uredbi (EU) br. 2021/1060, a prema kojoj je svaka država članica EU obvezna podnijeti partnerski sporazum te pripadajućim fondovskim uredbama. SoP-om se također opisuje način na koji će RH pristupiti ispunjavanju ciljeva Nacionalne razvojne strategije 2030 uz pomoć korištenja EU sredstava za razdoblje 2021.-2027. godine, a koji je detaljnije definiran u programima za RH. Na nacionalnoj razini EU fondovi su definirani Zakonom o institucionalnom okviru za korištenje fondova EU u Republici Hrvatskoj (NN 116/2021), Uredbom o funkcijama, zadaćama i odgovornosti Koordinacijskog tijela u institucionalnom okviru za korištenje fondova EU u Republici Hrvatskoj u financijskom razdoblju od 2021. do 2027. godine te pripadajućim uredbama o tijelima u sustavima upravljanja i kontrole korištenja EU fondova u RH. Prilikom izrade korišteno je i Izvješće za Hrvatsku za 2019. i 2020. godinu, zajedno s Analitičkim podlogama i Sažetkom Svjetske banke za RH te drugim relevantnim dokumentima.

Sporazumom su obuhvaćeni PKK sa 5,203 milijardi eura, ITP s 1,569 milijardi eura, Program Učinkoviti ljudski potencijali 2021.-2027. s 1,933 milijardi eura te Program za ribarstvo i akvakulturu 2021. - 2027. s 243,7 milijuna eura kojima su obuhvaćeni sljedeći ciljevi politike: Pametna Hrvatska, Zelena Hrvatska, Povezana Hrvatska, Solidarna Hrvatska i Hrvatska bliže građanima. Navedeni programi financiraju se iz Europskog fonda za regionalni razvoj, Kohezijskog fonda, Europskog socijalnog fonda plus, Fonda za pravednu tranziciju i Europskog fonda za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu.

Cilj vrednovanja SoP-a je ustanoviti doprinos nacionalnim reformskim procesima, napredak u dostizanju EU i nacionalnih strateških ciljeva, doprinos ostvarenju zelene i digitalne tranzicije te učinak na rast gospodarstva i pad nezaposlenosti. Ispitat će se suradnja s relevantnim dionicima, te komplementarnosti i sinergije među fondovima SoP-a te između fondova SoP-a i drugih instrumenata financiranja EU, nacionalnih fondova i EIB-a. Konačno, istražit će se učinkovitost i djelotvornost sustava vrednovanja EU fondova i edukacija o EU fondovima. Vrednovanje u tijeku provedbe napretka u provedbi SoP-a usredotočeno je na agregiranu razinu korištenja EU fondova i prioriteta EU te obuhvaća ona područja/teme koje nisu i/ili ne mogu biti pokrivena planovima vrednovanja pojedinih programa, uključujući određene horizontalne teme primjenjive na više od jednog programa.

Nalazi vrednovanja koristit će se za dobivanje uvida u to koliki je utjecaj ulaganja iz EU fondova na pojedine društveno-gospodarske sfere u RH i u kojoj se mjeri doprinosi ciljevima na razini EU s ciljem pospješivanja apsorpcije i usmjerenosti ulaganja, ali i kako bi se poboljšali rezultati EU intervencija kao podloga za programiranje budućeg financijskog razdoblja 2027+. Osim toga, uvidi u funkcioniranje horizontalnih aktivnosti koristit će, u slučaju potrebe, u svrhu restrukturiranja istih u trenutnom programskom razdoblju te s ciljem uspostavljanja što učinkovitijeg sustava u idućem financijskom razdoblju.

Glavna pitanja

Studija bi trebala dati odgovore na sljedeća pitanja:

1. Doprinosu li i u kojoj mjeri rezultati definirani u SoP-u reformskim procesima na razini RH?
2. Doprinosu li i u kojoj mjeri rezultati definirani u SoP-u ostvarenju relevantnih ciljeva NRS 2030? Ostvaruje li se planirani financijski napredak ukupno dodijeljenih sredstava EU fondova obuhvaćenih SoP-om?
3. Doprinosu li i u kojoj mjeri aktivnosti definirane u SoP-u i programima SoP-a ostvarenju zelene i digitalne tranzicije? Ostvaruje li se planirani napredak pravovremeno? Doprinosu li i u kojoj mjeri aktivnosti definirane u SoP-u i programima SoP-a ciljevima Europskog zelenog plana?
4. Koji je učinak fondova SoP-a na gospodarski rast i smanjenje nezaposlenosti?
5. Jesu li u cjelokupan proces provedbe SoP-a i programa uključeni svi relevantni partneri, u kojoj mjeri partneri aktivno sudjeluju te u kojoj mjeri doprinose procesu provedbe programa?
6. Je li uspostavljena sinergija i komplementarnost između fondova SoP-a? Je li došlo do odstupanja od inicijalno planiranih sinergija i komplementarnosti? U kojim područjima se u provedbi mogu pronaći dobri primjeri planirane sinergije i komplementarnosti, a u kojim područjima planirana sinergija i komplementarnost nije realizirana na odgovarajući način?
7. Kakvi su mehanizmi provedbe uspostavljeni u cilju osiguranja koordinacije između EU fondova i drugih fondova i instrumenata financiranja Unije, nacionalnih fondova i Europske investicijske banke (EIB)? Jesu li utvrđena uska grla ili prepreke u osiguranju koordinacije tijekom procesa programiranja i tijekom provedbe? Ako jesu, koje?
8. Je li uspostavljena sinergija i komplementarnost između fondova SoP-a i drugih fondova i instrumenata financiranja Unije, nacionalnih fondova i EIB-a? Je li došlo do odstupanja od inicijalno planiranih sinergija i komplementarnosti? U kojim područjima se u provedbi mogu pronaći dobri primjeri planirane sinergije i komplementarnosti, a u kojim područjima planirana sinergija i komplementarnost nije realizirana na odgovarajući način?
9. Kakav je mehanizam praćenja ispunjenja Uvjeta koji omogućavaju provedbu uspostavljen? Jesu li utvrđene prepreke u osiguranju koordinacije praćenja i provedbe i ako jesu, koje?
10. U kojoj mjeri sustavi vrednovanja ispunjavaju svoju svrhu / ciljeve?
11. U kojoj mjeri sustavi edukacija ispunjavaju svoju svrhu / ciljeve?

Opći pregled metodologije istraživanja

Metodološki pristup

U okviru vrednovanja trebale bi se primjenjivati sljedeće metode (indikativno):

- analiza postojećih podataka (istraživanje „za stolom“ – desk research)
- analiza statističkih podataka
- studija slučaja (case study)
- analiza protučinjeničnog učinka (counterfactual evaluation)
- intervjui, ankete, fokus grupe
- i druge metode.

Opseg potrebnih podataka

Podaci iz:

- programskih dokumenata i njihovih priloga
- projektne dokumentacije, ako je relevantno
- praćenja: baza podataka UT-a, SFC2021, podaci praćenja Koordinacijskog tijela i tijela u sustavima upravljanja i kontrole i drugih
- provedena vrednovanja 2014. – 2020. i 2021. – 2027. (na razini SoP, na razni programa, EU)
- ankete, intervjui, fokus grupe
- EUROSTAT-a
- Državnog zavoda za statistiku
- Ministarstva financija, po potrebi baze podataka Porezne uprave i/ili Fine, HZMO-a, HZZ-a
- podaci o rezultatima praćenja i održivosti projekata
- i podaci iz drugih izvora.

Raspored

ožujak 2025. - svibanj 2026.

Vrednovanje ulaganja s teritorijalnim fokusom, uključujući i primjenu teritorijalnih alata i njihovog doprinosa provedbi EU fondova Kohezijske politike u RH

Opći opis vrednovanja

EU teži ujednačenom teritorijalnom razvoju i koheziji zbog čega je Republika Hrvatska kroz Kohezijsku politiku za financijsko razdoblje 2021.-2027. odabrala provoditi niz teritorijalno usmjerenih ulaganja, proširivši opseg ovoga tipa ulaganja iz prethodnoga financijskoga razdoblja. Uz posebnu pozornost i teritorijalni fokus na potpomognuta i brdsko planinska područja kroz PKK, putem novouvedenog Integriranog teritorijalnog programa provode se ulaganja u obliku teritorijalnih alata usmjerena prema NUTS2 regijama koje prolaze kroz industrijsku tranziciju, zatim ulaganjima u 22 grada - gospodarska središta koji se smatraju pokretačima regionalnoga rasta i u otoke sa svojim specifičnim potrebama te u Sisačko-moslavačku i Istarsku županiju kroz Fond za pravednu tranziciju radi olakšavanja tranzicije na klimatski neutralno i kružno gospodarstvo. O važnosti pridodanoj teritorijalnom razvoju svjedoči činjenica da se samo u brdsko-planinska i potpomognuta područja kroz PKK i ITP planira uložiti 470 milijuna EUR, dok je alokacija za ITP (koji cijeli ima teritorijalni fokus) 1,6 milijardi eura. Ovaj novi pristup teritorijalnom razvoju teži razvoju hrvatskih regija povezivanjem urbanih i ruralnih područja te jačanja regionalne konkurentnosti u provedbi procesa industrijske tranzicije hrvatskih regija.

Strateški okvir EU za teritorijalni razvoj počiva na nizu međusektorskih strategija, od kojih su najznačajnije: Europski zeleni plan, EU Teritorijalna agenda 2030, Urbana agenda EU, Povelja iz Leipziga za održive europske gradove te Makro-regionalne strategije. U Uredbi (EU) 2021/1060, temeljnoj uredbi za fondove financijskoga razdoblja 2021. – 2027. cijelo Poglavlje II posvećeno je teritorijalnom razvoju. U Republici Hrvatskoj programi Kohezijske politike, a time i teritorijalni pristup temelje se na Nacionalnoj razvojnoj strategiji RH do 2030. u kojoj je jedan od četiri razvojna smjera uravnotežen regionalni razvoj, zatim Izvješću za Hrvatsku za 2019.4 i 2020.5 godinu, zajedno s Analitičkim podlogama i Sažetkom Svjetske banke za RH te drugim relevantnim dokumentima, a u svim navedenim dokumentima ističe se potreba za teritorijalnim pristupom ulaganjima radi pospješivanja uravnoteženog regionalnog razvoja. Kao bitan element za istaknuti je da, pored ustaljenih sektorskih politika, u NRS-u 2030 teritorijalni pristup predstavlja jedno od glavnih opredjeljenja Republike Hrvatske u razdoblju do 2030. godine. Slijedom navedenog, uravnoteženi regionalni razvoj čini neizostavne elemente prilikom izgradnje nove EU programske arhitekture. Dodatno, MRRFEU kao KT za ESIF 2014. – 2020. provelo je Srednjoročno vrednovanje napretka u provedbi Sporazuma o partnerstvu 2014. – 2020. gdje je također preporučeno objavljivanje ciljanih poziva i razvoja kapaciteta potencijalnih korisnika na regionalnoj i lokalnoj razini.

Ovo vrednovanje će, na temelju evaluacijskih kriterija, procijeniti teritorijalni pristup RH ulaganjima iz EU fondova u brdsko-planinska i potpomognuta područja unutar PKK kroz specifične ciljeve 1.2, 1.5, 2.1, 2.4, 2.5, 2.7, 2.8, 4.2, 4.3, 4.5 i 4.6 te unutar ITP kroz specifični cilj 1.3, kao i ulaganja kroz ITP u razvoj otoka, razvoj 22 grada kroz ITU mehanizam, NUTS2 regije s ciljem pospješivanja industrijske tranzicije te u Sisačko-moslavačku i Istarsku županiju kroz FPT u svrhu pravedne tranzicije.

Vrednovanje ulaganja s teritorijalnim fokusom, uključujući i primjenu teritorijalnih alata i njihovog doprinosa provedbi EU fondova Kohezijske politike u RH je vrednovanje na razini SoP u tijeku provedbe čiji cilj je vrednovati ulaganja u ciljane područja, (potpomognuta i

⁴https://vlada.gov.hr/UserDocsImages/00%20Foto%20mobitel/Europski%20semestar/Dokumenti%20i%20publikacije/SWD_2020_510_HR_DOCUMENTDETAVAIL_f.pdf

⁵<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020SC0510>

brdsko-planinska), uključujući i primjenu teritorijalnih alata (integrirana teritorijalna ulaganja, drugi teritorijalni alati), kao i druga ulaganja s teritorijalnim fokusom kroz programske dokumente za provedbu EU fondova Kohezijske politike financijskog razdoblja 2021.-2027. (PKK, ITP) u adresiranje specifičnih i raznovrsnih teritorijalnih izazova RH posebice kroz osnaživanje regionalnih i lokalnih dionika za veću ulogu u provedbi EU fondova na svojim područjima. Vrednovanje bi se trebalo izvršiti primjenom sljedećih kriterija: učinak, učinkovitost, djelotvornost, relevantnost, usklađenost i EU dodana vrijednost.

Svrha analiza jest stjecanje izrazito važnog i korisnog uvida u cjelokupno funkcioniranje kompleksnog skupa pristupa i alata od kojih su neki uvedeni po prvi puta, njihovu komplementarnost i učinkovitost te relevantnost radi osiguravanja podloge koje će se koristiti u kontekstu eventualnih izmjena programskih dokumenata financijskog razdoblja 2021.-2027. te tijekom procesa izrade programskih dokumenata financijskog razdoblja 2027+.

Glavna pitanja

Studija bi trebala dati odgovore na sljedeća pitanja:

1. Jesu li izrađene i usvojene sve predviđene teritorijalne strategije/strategije lokalnih i regionalnih dionika? Sadrže li teritorijalne strategije/strategije lokalnih i regionalnih dionika sve potrebne elemente?
2. Jesu li svi relevantni lokalni i regionalni dionici prikladno uključeni u planiranje i provedbu teritorijalnih pristupa, alata i strategija/strategija lokalnih i regionalnih dionika? Koje mjere su poduzete za osnaživanje regionalnih i lokalnih dionika za veću ulogu u provedbi teritorijalnih pristupa, alata i strategija u RH? U kojoj mjeri su učinkovite?
3. Koja je dodana vrijednost uspostavljanja partnerstava (otočnog i za gradove)? Jesu li utvrđene poteškoće u njihovom uspostavljanju, radu i doprinosu provedbi? Ako jesu, koje?
4. Kako su postavljeni mehanizmi provedbe teritorijalnih pristupa, alata i strategija? Jesu li djelotvorni u postizanju postavljenih ciljeva?
5. Je li provedbena struktura djelotvorna, učinkovita, održiva? Jesu li utvrđena uska grla ili problemi kod provedbene strukture i ako jesu, na koji način se odražavaju na istu?
6. Jesu li definirani pokazatelji primjereni za sveobuhvatni prikaz napretka područja predmeta teritorijalnih ulaganja? Koliki je ostvareni učinak primjene teritorijalnih pristupa, alata i strategija u obuhvaćenim područjima? Koji su primjeri aktivnosti i projekata koji bi mogli biti spremni za provedbu pri početku provedbe programa?
7. Postoje li uska grla, kašnjenja ili prepreke u provedbi teritorijalnih pristupa, alata i strategija?
8. Je li ostvarena sinergija i komplementarnost ulaganja putem teritorijalnih pristupa, alata i strategija u pojedino ciljano područje među programima obuhvaćenim ovim vrednovanjem te u odnosu programa i drugih EU izvora financiranja, i ako jest, na koji način?
9. Koja je dodana vrijednost pomoći pružene kroz programe koji su predmet ovog vrednovanja u odnosu na nacionalne/regionalne potpore? Na koji se način osigurava dugoročna održivost rezultata? Jesu li identificirani rizici za dugoročnu održivost rezultata? Ako jesu, koji su to rizici?

Opći pregled metodologije istraživanja

Metodološki pristup

U okviru vrednovanja trebale bi se primjenjivati sljedeće metode (indikativno):

- analiza postojećih podataka (istraživanje „za stolom“ – desk research)
- analiza statističkih podataka
- studija slučaja (case study)
- analiza protučinjeničnog učinka (counterfactual evaluation)
- intervjui, ankete, fokus grupe
- i druge metode.

Opseg potrebnih podataka

Podaci iz:

- programskih dokumenata i njihovih priloga
- projektne dokumentacije, ako je relevantno
- praćenja: baza podataka UT-a, SFC2021, podaci praćenja Koordinacijskog tijela i tijela u sustavima upravljanja i kontrole i drugi
- provedenih vrednovanja 2014. – 2027. i 2021. – 2027. (na razini SoP, na razni programa, EU)
- anketa, intervjua, fokus grupa
- EUROSTAT-a
- Državnog zavoda za statistiku
- Ministarstva financija, po potrebi baze podataka Porezne uprave i/ili Fine, HZMO-a, HZZ-a
- podaci o rezultatima praćenja i održivosti projekata
- i podaci iz drugih izvora.

Raspored

prosinac 2025. - prosinac 2026

Prilog 1.b Indikativno planirane interne procjene na razini SoP odnosno institucionalnoga okvira

Aktivnost	Vrsta vrednovanja	Opis	Svrha	Fondovi/Programi	Indikativni raspored
Analiza napretka u postizanju ciljeva okvira uspješnosti 2021.-2027.	interna analiza i procjena	Procjena će se provesti interno (KT i UT) temeljem (tromjesečnih) podataka praćenja okvira uspješnosti uz analizu razloga za (ne)dostizanje ciljanih vrijednosti.	Priprema za preispitivanje sredinom programskog razdoblja za PKK i ITP	EFRR, KF, FPT	4Q2024
Procjena analitičkih podloga Plana jačanja kapaciteta institucionalnog okvira za korištenje fondova Europske unije u Republici Hrvatskoj u financijskom razdoblju 2021.-2027.	interna analiza i procjena	Ovom procjenom u tijeku provedbe utvrdit će se u kojoj mjeri izrađene analitičke ostaju relevantne s protokom vremena, jesu li i na koji način još aktualne ili ih je potrebno doraditi.	Ažuriranje analitičkih podloga za Plan jačanja kapaciteta	EFRR, KF, ESF+, FPT, EPFRR, EFPRA, AMIF, BMVI, ISF, ARPA, MFIN	1Q2024
Anketna istraživanja (članovi OzP-a, institucionalni okvir /povratne informacije provedbenih struktura, kapaciteti korisnika i slično)	interna analiza i procjena	Tijekom financijskog razdoblja očekuje se provedba raznih manjih istraživanja poput onih koja se odnose na zadovoljstvo načinom rada Odbora za praćenje i naučene lekcije tijekom rada istoga, naučene lekcije proizašle iz samog institucionalnog okvira (Zakon o institucionalnom okviru za korištenje fondova Europske unije u Republici Hrvatskoj i pripadajuće uredbe),	Priprema za programiranje	EFRR, KF, ESF+, FPT, EPFRR, EFPRA, AMIF, BMVI, ISF	1Q2024, 1Q2025, 1Q2026, 1Q2027

		<p>utvrđivanje potreba i kapaciteta korisnika te prikupljanje potreba za njihovim unaprjeđenjem i slično.</p> <p>Takvim manjim istraživanjima će se, na relativno brz i jednostavan način, prikupiti velik broj povratnih informacija kako bi se sustav provedbe i koordinacije mogao na odgovarajući način usklađivati.</p>			
<p>Procjena sustava provedbe vrednovanja financijskog razdoblja 2021.-2027.</p>	<p>interna analiza i procjena</p>	<p>Kao jedna od priprema za novo financijsko razdoblje, očekuje se i provedba procjene sustava vrednovanja 2021.-2027. na razini institucionalnog okvira, putem anketnog upitnika i niza radionica sa svrhom utvrđivanja potrebe za strateškim dokumentom i/ili uputama za vrednovanje za financijsko razdoblje 2027+.</p>	<p>Priprema za programiranje</p>	<p>EFRR, KF, ESF+, FPT, EPFRR, EFRA, AMIF, BMVI, ISF</p>	<p>1Q2025</p>
<p>Ad hoc vrednovanja</p>		<p>Ad-hoc vrednovanja ili druge interne procjene prema potrebi</p>		<p>2021.-2027.: PKK, ITP, PULJP, SPZPP, PRA, AMIF, BMVI, ISF, Interreg; svi EU Fondovi (EFRR, KF, ESF+, FPT, AMIF, FUS, BMVI, EFRA, EPFRR, EFJP)</p>	

Vrednovanje učinka podrške EU fondova u području istraživanja i inovacija, digitalizacije, jačanja konkurentnosti MSP-ova te razvoja vještina za pametnu specijalizaciju, industrijsku tranziciju i poduzetništvo

Opći opis vrednovanja

Jedan od ciljeva Kohezijske politike je potaknuti modernizaciju i digitalizaciju javnih usluga i digitalnu transformaciju poduzeća, kao i razvoj digitalnih vještina i infrastrukture. Tijekom razdoblja 2021. – 2027. jedan od političkih ciljeva Kohezijske politike je i Pametnija Europa kojem je naglasak na promicanju inovativne i pametne gospodarske preobrazbe, a u koji spada i Prioritet 1 kojemu je dodijeljena alokacija od 1,197 mlrd eura kojom će se pružiti podrška istraživačko-razvojnim projektima, istraživačkim organizacijama, MSP-ovima i novoosnovanim I&R poduzećima, nadograditi digitalne javne usluge, ojačati rast konkurentnosti MSP-ova, ojačati izvozni potencijal te poticati poduzetničke kulture mladih i razviti vještine za S3.

Odabir navedenih specifičnih ciljeva P1 temelji se na potrebama definiranim u Nacionalnoj razvojnoj strategiji RH (NRS) 2030.; Preporukama Vijeća o Nacionalnom programu reformi (NPR) Hrvatske za 2019. i 2020. godinu; Prilogu D Izvješća za Hrvatsku 2019. godine i Srednjoročnom vrednovanju napretka u provedbi Sporazuma o partnerstvu, odnosno prioritetima u provedbi javnih politika koji će doprinijeti razvoju globalno konkurentne, zelene i digitalne industrije, kroz podršku rastu produktivnosti MSP-ova, podršku ženskom poduzetništvu i poduzetničkoj aktivnosti žena, razvoj i komercijalizaciju novih proizvoda i usluga, jačanje izvoznih potencijala i podršku u internacionalizaciji poslovanja te prioritetima u provedbi javnih politika koji će doprinijeti unaprjeđivanju vještina i znanja radno sposobnog stanovništva, s naglaskom na poduzetničke i digitalne vještine te usklađenosti vještina s potrebama tržišta rada.

Ovo srednjoročno vrednovanje će procijeniti učinak financijske podrške u okviru Prioritetne osi 1 OPKK 2014.-2020. te Prioriteta 1. Jačanje gospodarstva ulaganjem u istraživanje i inovacije, podupiranjem poslovne konkurentnosti, digitalizacije i razvojem vještina za pametnu specijalizaciju kroz specifične ciljeve kao što su razvoj istraživačkih i inovacijskih kapaciteta, podrška prihvaćanju naprednih tehnologija (SC 1.1.), jačanje održivog rasta i konkurentnosti MSP-ova otvaranje radnih mjesta u njima, među ostalim, kroz produktivna ulaganja (SC 1.3.) te razvoj vještina za pametnu specijalizaciju, industrijsku tranziciju i poduzetništvo (SC 1.4.).

Cilj vrednovanja je utvrditi jesu li kratkoročni ciljevi već ostvareni i procijeniti hoće li se ostvariti dugoročni ciljevi planirani unutar navedenih specifičnih ciljeva do kraja 2029. godine. Također, nastojat će se utvrditi jesu li i na koji način operacije doprinijele povećanju kvalitete istraživačkih i inovacijskih rezultata te jačanju suradnje između istraživačkog i poslovnog sektora, s ciljem povećanja udjela I&R u BDP-u. Osim toga, vrednovanje će obuhvatiti provedene aktivnosti usmjerene na povećanje produktivnosti MSP-ova, stvaranje novih radnih mjesta te podršku principima zelene i digitalne tranzicije, s posebnim naglaskom na područja obuhvaćena Strategijom pametne specijalizacije i onim područjima koja zaostaju u razvoju. Isto tako, istražit će se utjecaj na razvoj vještina potrebnih za pametnu specijalizaciju, industrijsku tranziciju i poduzetništvo te jačanje kompetencija studenata i mladih istraživača. Nadalje, ovo vrednovanje će obuhvatiti operacije financirane iz Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2014.-2020., prioritetne osi 1. u odnosu na koje će se mjeriti učinak, djelotvornost i učinkovitost te će se istražiti da li su se

implementirale naučene lekcije proizašle iz vrednovanja učinka Prioritetne osi 1 (OPKK 2014.-2020.) kao i vrednovanja S3 strategije za razdoblje 2016.-2020. U odnosu na aktivnosti Prioriteta 1 PKK 2021. - 2027. ispitat će se da li je intervencijska logika ispravno postavljena, suradnja među tijelima, analiza procesa i sl.

Svrha vrednovanja je pomoću dobivenih nalaza i preporuka utvrditi učinkovitost programa (određenog zakona EU ili politike) i financijske podrške s ciljem unaprjeđenja programa i/ili politike i razumijevanja zašto program i/ili politika funkcionira ili možda i ne. Također, vrednovanjem će se utvrditi postoji li potreba za djelovanjem EU-a i analizirat će se učinak dostupnih rješenja. Isto tako, kreatori politika na taj način mogu ispitati kako se određeno političko pitanje rješava ili kako bi se trebalo rješavati da bi se postigli zadani ciljevi.

Indikativna evaluacijska pitanja

Vrednovanje bi trebalo dati odgovore na sljedeća pitanja:

RELEVANTNOST

1. Koji su ključni elementi intervencijske logike i/ili teorija promjene za svako područje ulaganja odnosno za svaki od četiri specifična cilja u okviru Prioriteta 1 i jesu li usklađene sa potrebama, izazovima i prioritetima poslovnog i industrijskog sektora u RH? Jesu li intervencijska logika i provedbeni instrumenti osigurali očekivanu promjenu u pogledu identificiranih ciljeva/rezultata i rješavanja identificiranih nedostataka/problema? Ako ne, koji su razlozi?

DJELOTVORNOST I UČINAK

2. Jesu li, i ako da u kojoj mjeri, podržane aktivnosti potaknule investicije u istraživanje i razvoj novih tehnologija te osigurale poboljšanja u razvoju novih proizvoda i usluga u hrvatskim poduzećima?
3. U kojoj mjeri poduzeća koja su primila potporu doprinose stvaranju novih radnih mjesta u odnosu na poduzeća koja nisu primila potporu?
4. Kakva je stopa preživljavanja poduzetnika početnika (godinu dana nakon završetka projekta) koji su primili potporu u odnosu na poduzetnike početnike koji nisu primili potporu u usporedivim sektorima, lokacijama i godinama poslovanja?
5. Kakva je produktivnost rada mjerena kao prihod po zaposlenome u poduzećima koja su primila potporu u odnosu na poduzeća koja nisu primila potporu?
6. Je li porast dodane vrijednosti po zaposleniku u poduzećima koja su primila potporu veći u odnosu na poduzeća koja nisu primila potporu?
7. Je li porast izvoza u poduzećima koja su primila potporu veći u odnosu na poduzeća koja nisu primila potporu?
8. Kako predstavnici i zaposlenici poduzeća koja su primila nefinancijsku potporu procjenjuju korist od tih aktivnosti?
10. Ostvaruju li poduzeća čiji su djelatnici završili osposobljavanje za vještine za pametnu specijalizaciju, industrijsku tranziciju i poduzetništvo bolje poslovne rezultate (produktivnost rada, dodana vrijednost po zaposleniku, porast izvoza) u odnosu na poduzeća koja nisu primila potporu?

USKLAĐENOST

11. Koliko su ulaganja u okviru Prioriteta 1 komplementarna i u sinergiji s drugim programima, politikama i javnim intervencijama vezanima uz razvoj poslovnog i industrijskog sektora Hrvatskoj?

UČINKOVITOST

12. U kojoj je mjeri program učinkovito iskoristio svoje resurse za postizanje navedenih ciljeva? Postoje li uska grla, kašnjenja ili prepreke u provedbi programa koje su negativno utjecale na učinkovito postizanje njegovih ciljeva?
13. Koje su naučene lekcije za budući razvoj javnih politika i za provedbu budućih intervencija (u pogledu osiguravanja svih potrebnih preuvjeta za provedbu u smislu financijskih resursa korisnika i ljudskih kapaciteta u smislu kvalitete i kvantitete, preispitivanja unutrašnjih kapaciteta, itd.)?

DODANA VRIJEDNOST EU

14. Koja je dodana vrijednost programa koja je rezultat njegove usklađenosti s politikama, ciljevima i financiranjem EU-a, a koja ne bi mogla biti ostvarena isključivo nacionalnim sredstvima?

Opći pregled metodologije istraživanja

Metodološki pristup

U okviru vrednovanja trebale bi se primjenjivati sljedeće metode (indikativno):

- analiza postojećih podataka (istraživanje „za stolom“ – desk research)
- analiza statističkih podataka
- protučinjenična procjena učinka (counterfactual impact evaluation)
- pristup temeljen na teoriji (*theory based approach*)
- i druge metode.

Opseg potrebnih podataka

Podaci iz:

- dokumentacije programa
- projektne dokumentacije
- baza podataka UT-a
- EUROSTAT-a
- Državnog zavoda za statistiku
- anketa
- intervjua
- i podaci iz drugih izvora.

Raspored

Od 2026.

Vrednovanje učinka podrške EU fondova u području energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije

Opći opis vrednovanja

Jedan od ciljeva Kohezijske politike su ulaganja u ublažavanje klimatskih promjena i prilagodbu njima te postignuti ciljeve Europskog zelenog plana, odnosno smanjiti emisije stakleničkih plinova u EU-u za najmanje 55% do 2030. i postići klimatsku neutralnost EU-a do 2050. Tijekom razdoblja 2021. – 2027. jedan od političkih ciljeva Kohezijske politike je i Zelenija Europa kojem je naglasak na podupiranju projekata u području energetske učinkovitosti i obnovljive energije, a u koji spada Prioritet 3 (P3). Za P3 dodijeljena je alokacija od 2,081 mlrd eura (542.500.000 eura za SC 2.1., 2.2. i 2.3.) kojom će se između ostalog pružiti podrška i projektima energetske učinkovitosti, kružnog gospodarstva, obnovljivih izvora energije, pametne energetske mreže, razvoja vodikove ekonomije, smanjenja rizika od katastrofa i klimatskih promjena, javne vodoopskrbe, pročišćavanja otpadnih voda i projektima zaštite i očuvanja prirode i bioraznolikosti.

Odabir navedenih specifičnih ciljeva P3 SC 2.1., 2.2. i 2.3. temelji se na potrebama definiranim u Nacionalnoj razvojnoj strategiji RH (NRS) 2030.; Preporukama Vijeća o Nacionalnom programu reformi (NPR) Hrvatske za 2020. godinu; Izvješću za Hrvatsku 2020. godine, odnosno prioritetima u provedbi javnih politika koji će doprinijeti ciljevima dekarbonizacije i energetske tranzicije RH zacrtane u Nacionalnom energetskom i klimatskom planu (NEKP) i Dugoročnoj strategiji obnove nacionalnog fonda zgrada do 2050. godine, ciljevima korištenja čiste i učinkovite energije kroz ulaganja u OIE i ciljevima proizvodnje čiste i učinkovite proizvodnje i upotrebe energije.

Ovo srednjoročno vrednovanje će procijeniti učinak financijske podrške unutar Prioriteta 3. Promicanje energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije, prilagodbe na klimatske promjene, sprječavanje rizika, zaštita okoliša i održivosti resursa kroz promicanja energetske učinkovitosti i smanjenja emisija stakleničkih plinova (SC 2.1.), promicanje obnovljive energije u skladu s Direktivom (EU) 2018/2001 Europskog parlamenta i Vijeća o energiji iz obnovljivih izvora, uključujući kriterije održivosti utvrđene u njoj (SC 2.2.) i kroz razvoj pametnih energetskih sustava, mreža i skladištenja izvan mreže TEN-E (SC 2.3.).

Cilj vrednovanja je utvrditi jesu li i na koji način operacije i aktivnosti doprinijele smanjenju energetskih potreba i potrošnje energije provedbom energetske, dubinske, sveobuhvatne i kružne obnove te korištenje OIE u zgradama javnog sektora i stambenim zgradama, uključujući obnovu zgrada oštećenih u potresu u skladu s „Build Back Better“ principom (BBB), uz uvjet smanjenja projektirane potrošnje energije za grijanje (QHnd) od min. 50% i projektirane potrošnje Eprim od min. 30%, u odnosu na projektiranu potrošnju energije prije obnove, odnosno za zgrade sa statusom kulturnog dobra uvjet smanjenja projektirane potrošnje Eprim od min. 30%. Jesu li aktivnosti doprinijele povećanju energetske učinkovitosti u gospodarstvu (industriji i uslužnim djelatnostima) koje će osigurati dostizanje udjela OIE od 36,6 % u konačnoj proizvodnji energije i posebice udio električne energije iz OIE od preko 60% u 2030 i jesu li uspostavljene pametne energetske mreže.

Vrednovanje će se fokusirati na učinkovitost, djelotvornost i ishod provedbe operacija do trenutka početka vrednovanja.

Svrha vrednovanja je pomoću dobivenih nalaza i preporuka utvrditi učinkovitost programa (određenog zakona EU ili politike) i financijske podrške s ciljem unaprjeđenja programa i/ili

politike i razumijevanja zašto program i/ili politika funkcionira ili možda i ne. Također, vrednovanjem će se utvrditi postoji li potreba za djelovanjem EU-a i analizirat će se učinak dostupnih rješenja. Isto tako, kreatori politika na taj način mogu ispitati kako se određeno političko pitanje rješava ili kako bi se trebalo rješavati da bi se postigli zadani ciljevi.

Važno je napomenuti da evaluacija osim što će procijeniti postignute rezultate, također će pokušati objasniti zašto i kako su ti ciljevi postignuti.

Indikativna evaluacijska pitanja

Vrednovanje bi trebalo dati odgovore na sljedeća pitanja:

RELEVANTNOST

1. Koji su ključni elementi intervencijske logike i/ili teorija promjene za svako područje ulaganja (promicanje energetske učinkovitosti i promicanje obnovljive energije) i jesu li usklađeni s potrebama, izazovima i prioritetima RH? Jesu li intervencijska logika i provedbeni instrumenti osigurali očekivanu promjenu u pogledu identificiranih ciljeva/rezultata i rješavanja identificiranih nedostataka/problema? Ako ne, koji su razlozi?

DJELOTVORNOST I UČINAK

2. Koliko je ukupno smanjenje potrošnje primarne energije u zgradama javnog sektora nastalo kao rezultat aktivnosti programa?
3. Koliko je ukupno smanjenje potrošnje primarne energije u kućanstvima nastalo kao rezultat energetske obnove stambenih zgrada?
4. U kojoj mjeri su ulaganja u poboljšanje energetske učinkovitosti programa i u obnovljivu energiju doprinijela smanjenju emisije stakleničkih plinova?
5. U kojoj mjeri su ulaganja u poboljšanje energetske učinkovitosti programa i u obnovljivu energiju doprinijela ostvarenju ciljeva Integriranog nacionalnog eneretskog i klimatskog plana za RH za razdoblje od 2021. do 2030. koji se odnose na povećanje udjela OIE od 36,6% u konačnoj proizvodnji energije i povećanje udjela električne energije iz OIE od preko 60% u 2030.?
6. Jesu li ulaganja u povećanje energetske učinkovitosti poduzeća i OIE (industrija, uslužne djelatnosti, turizam, komercijalni sektor i ostala poduzeća) doprinijela povećanju njihove produktivnosti? Jesu li poduzeća ostvarene uštede investirala u unaprjeđenje poslovanja?
7. Jesu li aktivnosti promocije i vidljivosti tranzicije prema „čistim tehnologijama“ i obnovljivim izvorima energije (organiziranje edukacija, seminara, radionica i sl.) doprinijele boljoj informiranosti ciljanih skupina odnosno razvoju i korištenju novih tehnologija koje doprinose dekarbonizaciji i povećanju učinkovitosti za sve ciljane skupine?

USKLAĐENOST

8. Koliko su ulaganja u Prioritet 3 komplementarna i u sinergiji s drugim programima i politikama vezanim uz energetska učinkovitost i korištenje OIE u Hrvatskoj?

UČINKOVITOST

9. U kojoj je mjeri program učinkovito iskoristio svoje resurse za postizanje navedenih ciljeva? Postoje li uska grla, kašnjenja ili prepreke u provedbi programa koje su negativno utjecale na učinkovito postizanje njegovih ciljeva?
10. Koje su naučene lekcije za budući razvoj javnih politika i za provedbu budućih intervencija (u pogledu osiguravanja svih potrebnih preuvjeta za provedbu u smislu finansijskih resursa korisnika i ljudskih kapaciteta u smislu kvalitete i kvantitete, preispitivanja unutrašnjih kapaciteta, itd.)?

DODANA VRIJEDNOST EU

11. Koja je dodana vrijednost programa koja je rezultat njegove usklađenosti s politikama, ciljevima i financiranjem EU-a, a koja ne bi mogla biti ostvarena isključivo nacionalnim sredstvima?

Opći pregled metodologije istraživanja

Metodološki pristup

U okviru vrednovanja trebale bi se primjenjivati sljedeće metode (indikativno):

- analiza postojećih podataka (istraživanje „za stolom“ – desk research)
- analiza statističkih podataka
- studija slučaja (case study)
- protučinjenična procjena učinka (counterfactual evaluation)
- pristup temeljen na teoriji (*theory based approach*)
- i druge metode.

Opseg potrebnih podataka

Podaci iz:

- dokumentacije programa
- projektne dokumentacije
- baza podataka UT-a
- EUROSTAT-a
- Državnog zavoda za statistiku
- anketa
- intervjua
- i podaci iz drugih izvora.

Raspored

od 2027.

Vrednovanje učinka podrške EU fondova u području promicanja prilagodbe klimatskim promjenama i sprječavanja rizika od katastrofa

Opći opis vrednovanja

Jedan od ciljeva Kohezijske politike su ulaganja u ublažavanje klimatskih promjena i prilagodbu njima te postignuti ciljeve Europskog zelenog plana, odnosno smanjiti emisije stakleničkih plinova u EU-u za najmanje 55% do 2030. i postići klimatsku neutralnost EU-a do 2050. Tijekom razdoblja 2021. – 2027. jedan od političkih ciljeva Kohezijske politike je i Zelenija Europa kojem je između ostaloga naglasak na Promicanje prilagodbe klimatskim promjenama i sprečavanja rizika od katastrofa za što je u okviru SC 2.4. alocirano 407.000.000 eura.

Odabir navedenog specifičnog cilja P3 SC 2.4. temelji se na potrebama definiranim u Nacionalnoj razvojnoj strategiji RH (NRS) 2030.; Preporukama Vijeća o Nacionalnom programu reformi (NPR) Hrvatske za 2019. godinu; Izvješću za Hrvatsku 2019. godine; ENC-u 2021.-2027. - Strategiji prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070.; Strategiji upravljanja rizicima od katastrofa izrađenoj na temelju Procjene rizika od katastrofa za RH odnosno prioritetima u provedbi javnih politika koji će doprinijeti sigurnosti i stabilnom razvoju, te ekološkoj i energetskej tranziciji za klimatsku neutralnost, smanjenju najvećih rizika od katastrofa i povećanje spremnosti za djelotvoran odgovor.

Ovo srednjoročno vrednovanje će procijeniti učinak financijske podrške unutar Prioriteta 3 odnosno specifičnog cilja 2.iv. Promicanje prilagodbe klimatskim promjenama i sprečavanja rizika od katastrofa te otpornosti, uzimajući u obzir pristupe utemeljene na ekosustavima.

Cilj vrednovanja je utvrditi jesu li i na koji način operacije i aktivnosti u okviru specifičnog cilja 2.iv. doprinijele povećanju kapaciteta za provedbu Strategije prilagodbe klimatskim promjenama, povećanju otpornosti na prirodne katastrofe i katastrofe uzrokovane ljudskim djelovanjem, značajnom smanjenju rizika od velikih katastrofa i poboljšanju pripravnosti, uključujući i vatrogastvo, osiguranju poboljšane zaštite od poplava, unaprijeđenju praćenja stanja voda, te čišćenju kopnene površine onečišćenih minskeoeksplozivnim sredstvima.

Vrednovanjem se također planira ispitati primjena smjernica Europske komisije za osiguravanje otpornosti budućih infrastrukturnih projekata na klimatske promjene kao i postizanju klimatske neutralnosti (climate proofing⁶) kod projekata koji se provode u okviru ostalih prioriternih osi. Odražavajući važnost borbe protiv klimatskih promjena u skladu s obvezama Unije u pogledu provedbe Pariškog sporazuma i u pogledu ciljeva održivog razvoja Ujedinjenih naroda, fondovima bi trebalo doprinijeti uključivanju djelovanjâ u području klime i ostvarivanju općeg cilja od 30 % proračunskih rashoda Unije za podupiranje klimatskih ciljeva. U tom kontekstu fondovima bi trebalo podupirati aktivnosti kojima bi se poštovali klimatski i okolišni standardi i prioriteti Unije i kojima se ne bi bitno naštetilo okolišnim ciljevima u smislu članka 17. Uredbe (EU) 2020/852 Europskog parlamenta i Vijeća. Odgovarajući mehanizmi kojima osigurava otpornost na klimatske promjene u infrastrukturnim projektima trebali bi biti sastavni dio programiranja i provedbe fondova. Smjernice bi trebale doprinijeti redovitom uključivanju klimatskih aspekata u buduća ulaganja i razvoj infrastrukturnih projekata, od zgrada i mrežne infrastrukture do niza izgrađenih sustava i imovine. Tako će institucionalni i privatni europski ulagači moći donositi utemeljene odluke o projektima koji se smatraju usklađenima s Pariškim sporazumom i

⁶ Priprema infrastrukture za klimatske promjene (en. climate proofing) je proces u kojem se u razvoj projekta uključuju mjere koje doprinose klimatskoj neutralnosti (smanjenje emisija stakleničkih plinova tj. ublažavanje klimatskim promjenama) i mjere koje doprinose otpornosti na klimatske promjene (prilagodba klimatskim promjenama).

klimatskim ciljevima EU-a. Smjernice su usklađene s ciljevima smanjenja neto emisija stakleničkih plinova za 55 % do 2030. i postizanja klimatske neutralnosti⁷ do 2050., slijede načela „energetska učinkovitost na prvom mjestu” i „ne nanositi bitnu štetu” te ispunjavaju zahtjeve utvrđene u zakonodavstvu za nekoliko fondova EU-a kao što su InvestEU, Instrument za povezivanje Europe, Europski fond za regionalni razvoj (EFRR), Kohezijski fond (KF) i Fond za pravednu tranziciju (FPT).

Vrednovanje će se fokusirati na učinkovitost, djelotvornost i ishod provedbe operacija do trenutka početka vrednovanja.

Svrha vrednovanja je pomoću dobivenih nalaza i preporuka utvrditi učinkovitost programa (određenog zakona EU ili politike) i financijske podrške s ciljem unaprjeđenja programa i/ili politike i razumijevanja zašto program i/ili politika funkcionira ili možda i ne. Također, vrednovanjem će se utvrditi postoji li potreba za djelovanjem EU-a i analizirat će se učinak dostupnih rješenja. Isto tako, kreatori politika na taj način mogu ispitati kako se određeno političko pitanje rješava ili kako bi se trebalo rješavati da bi se postigli zadani ciljevi.

Važno je napomenuti da evaluacija ne samo da će procijeniti postignute rezultate, već će također pokušati objasniti zašto i kako su ti ciljevi postignuti.

Indikativna evaluacijska pitanja

Vrednovanje bi trebalo dati odgovore na sljedeća pitanja:

RELEVANTNOST

1. Koji su ključni elementi intervencijske logike i/ili teorija promjene za područje prilagodbe klimatskim promjenama i sprečavanje rizika od katastrofa i jesu li usklađeni s potrebama, izazovima i prioritetima RH? Jesu li intervencijska logika i provedbeni instrumenti osigurali očekivanu promjenu u pogledu identificiranih ciljeva/rezultata i rješavanja identificiranih nedostataka/problema? Ako ne, koji su razlozi?
2. Koji su ključni elementi intervencijske logike i/ili teorija promjene za područje ublažavanja klimatskim promjenama (smanjenja emisija stakleničkih plinova) i jesu li usklađeni s potrebama, izazovima i prioritetima RH? Jesu li intervencijska logika i provedbeni instrumenti osigurali očekivanu promjenu u pogledu identificiranih ciljeva/rezultata i rješavanja identificiranih nedostataka/problema? Ako ne, koji su razlozi?

DJELOTVORNOST I UČINAK

3. U kojoj mjeri su podržane aktivnosti doprinijele povećanju otpornosti na posljedice klimatskih promjena na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini i smanjenju ekonomskih gubitaka zbog utjecaja klime?
4. U kojoj mjeri su podržane aktivnosti doprinijele smanjenju emisija stakleničkih plinova na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini i smanjenju ekonomskih gubitaka zbog utjecaja klime?

⁷ Klimatska neutralnost: koncept stanja u kojem ljudske aktivnosti nemaju nikakav neto utjecaj na klimatski sustav. Da bi se to stanje postiglo, trebalo bi uravnotežiti preostale emisije s uklanjanjem emisija (ugljkova dioksida), ali i uzeti u obzir regionalne ili lokalne biogeofizičke utjecaje ljudskih aktivnosti koje, na primjer, utječu na albedo površine ili lokalnu klimu.

5. U kojoj mjeri su podržane aktivnosti doprinijele sprečavanju rizika od katastrofa na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini i smanjenju izravnih ekonomskih gubitaka pripisanih katastrofama (% u BDP)?
6. Jesu li ulaganja u izgrađenu ili poboljšanu (zelenu) infrastrukturu doprinijela smanjenju posljedica klimatskih promjena? Jesu li ulaganja utjecala na smanjenje temperature u gradovima, smanjenje emisije CO₂ i smanjenje rizika od bujičnih urbanih poplava?
7. Jesu li aktivnosti podizanja javne svijesti i provedba edukativnih aktivnosti građana, JL(R)S i TDU doprinijele boljoj informiranosti građana o temi smanjenja rizika od katastrofa (poplave, požari, potresi, klizišta, itd.)?
8. Uzimaju li se kod infrastrukturnih projekata financiranih u okviru drugih prioritetnih osi (energetska učinkovitost zgrada, ulaganja u prometnu infrastrukturu, ulaganja u poduzetničku infrastrukturu, infrastrukturni projekti u sektoru vodnog gospodarstva, itd.) u obzir smjernice Europske komisije za pripremu infrastrukture za klimatske promjene za osiguravanje otpornosti budućih infrastrukturnih projekata na klimatske promjene kao i postizanju klimatske neutralnosti?

USKLAĐENOST

9. Koliko su ulaganja komplementarna i u sinergiji s drugim programima i politikama vezanima za područje prilagodbe klimatskim promjenama i sprečavanje rizika od katastrofa?
10. Koliko su ulaganja komplementarna i u sinergiji s drugim programima i politikama vezanima za područje smanjenja emisija stakleničkih plinova?

UČINKOVITOST

11. U kojoj je mjeri program učinkovito iskoristio svoje resurse za postizanje navedenih ciljeva? Postoje li uska grla, kašnjenja ili prepreke u provedbi programa koje su negativno utjecale na učinkovito postizanje njegovih ciljeva?
12. Koje su naučene lekcije za budući razvoj javnih politika i za provedbu budućih intervencija (u pogledu osiguravanja svih potrebnih preuvjeta za provedbu u smislu financijskih resursa korisnika i ljudskih kapaciteta u smislu kvalitete i kvantitete, preispitivanja unutrašnjih kapaciteta, itd.)?

DODANA VRIJEDNOST EU

13. Koja je dodana vrijednost programa koja je rezultat njegove usklađenosti s politikama, ciljevima i financiranjem EU-a, a koja ne bi mogla biti ostvarena isključivo nacionalnim sredstvima?

Opći pregled metodologije istraživanja

Metodološki pristup

U okviru vrednovanja trebale bi se primjenjivati sljedeće metode (indikativno):

- analiza postojećih podataka (istraživanje „za stolom“ – desk research)

- analiza statističkih podataka
- studija slučaja (case study)
- protučinjenična procjena učinka (counterfactual evaluation)
- i druge metode.

Opseg potrebnih podataka

Podaci iz:

- dokumentacije programa
- projektne dokumentacije
- baza podataka UT-a
- EUROSTAT-a
- Državnog zavoda za statistiku
- anketa
- intervjua
- i podaci iz drugih izvora.

Raspored

Od 2026.

Vrednovanje učinka podrške EU fondova u području vodnog gospodarstva

Opći opis vrednovanja

Jedan od ciljeva Kohezijske politike su ulaganja u ublažavanje klimatskih promjena i prilagodbu njima postignuti ciljeve Europskog zelenog plana, odnosno smanjiti emisije stakleničkih plinova u EU-u za najmanje 55% do 2030. i postići klimatsku neutralnost EU-a do 2050. Tijekom razdoblja 2021. – 2027. jedan od političkih ciljeva Kohezijske politike je i Zelenija Europa kojem je naglasak na podupiranju projekata u području energetske učinkovitosti i obnovljive energije, a u koji spada Prioritet 3 (P3). Za P3 dodijeljena je alokacija od 2,081 mlrd eura (695.000.000 eura za SC 2.5.) kojom će se pružiti podrška projektima energetske učinkovitosti, kružnog gospodarstva, obnovljivih izvora energije, pametne energetske mreže, razvoja vodikove ekonomije, smanjenja rizika od katastrofa i klimatskih promjena, javne vodoopskrbe, pročišćavanja otpadnih voda i projektima zaštite i očuvanja prirode i bioraznolikosti.

Odabir navedenog specifičnog cilja P3 SC 2.5. temelji se na potrebama definiranim u Nacionalnoj razvojnoj strategiji RH (NRS) 2030.; Preporukama Vijeća o Nacionalnom programu reformi (NPR) Hrvatske za 2020. godinu; Izvješću za Hrvatsku 2019. godine; ENC-u 2021.-2027. odnosno prioritetima u provedbi javnih politika koji će doprinijeti kvalitetnom i održivom upravljanju vodama. Ovo srednjoročno vrednovanje će procijeniti učinak financijske podrške unutar Prioriteta 3. Promicanje energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije, prilagodbe na klimatske promjene, sprječavanje rizika, zaštita okoliša i održivosti resursa kroz SC promicanja pristupa vodi i održivog upravljanja vodama (SC 2.5.).

Cilj vrednovanja je utvrditi jesu li kratkoročni ciljevi već ostvareni i hoće li se ostvariti dugoročni ciljevi planirani unutar navedenih specifičnih ciljeva do kraja 2029. godine. Također, nastojat će utvrditi jesu li i na koji način operacije i aktivnosti doprinijele osiguranju pristupačnosti pitkoj vodi, smanjenju gubitaka vode u sustavu javne vodoopskrbe, te poboljšanju infrastrukture za prikupljanje, pročišćavanje i ispuštanje otpadnih voda, uključujući i obradu mulja.

Vrednovanje će se fokusirati na učinkovitost, djelotvornost i ishod provedbe operacija do trenutka početka vrednovanja. S obzirom na to da je vrednovanje učinka Prioritetne osi 6 OPKK 2014.-2020., u okviru koje se ulagalo u isti tip aktivnosti, obuhvatilo samo jedan završeni projekt koji je bio završen do cut off datuma vrednovanja, ovo vrednovanje bi obuhvatilo i ostale projekte financirane u okviru OPKK koji bi trebali završiti do trenutka provođenja ovog vrednovanja. S obzirom na to da se radi o otprilike 50 projekata, vrednovanje bi trebalo utvrditi učinak tih projekata i njihov doprinos ostvarenju ciljeva Direktive o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda i Direktive o kvaliteti vode namijenjene za ljudsku potrošnju.

Svrha vrednovanja je pomoću dobivenih nalaza i preporuka utvrditi učinkovitost programa (određenog zakona EU ili politike) i financijske podrške s ciljem unaprjeđenja programa i/ili politike i razumijevanja zašto program i/ili politika funkcionira ili možda i ne. Također, vrednovanjem će se utvrditi postoji li potreba za djelovanjem EU-a i analizirat će se učinak dostupnih rješenja. Isto tako, kreatori politika na taj način mogu ispitati kako se određeno političko pitanje rješava ili kako bi se trebalo rješavati da bi se postigli zadani ciljevi.

Važno je napomenuti da evaluacija ne samo da će procijeniti postignute rezultate, već će također pokušati objasniti zašto i kako su ti ciljevi postignuti.

Indikativna evaluacijska pitanja

Vrednovanje bi trebalo dati odgovore na sljedeća pitanja:

RELEVANTNOST

1. Koji su ključni elementi intervencijske logike i/ili teorija promjene i jesu li usklađeni s potrebama, izazovima i prioritetima RH? Jesu li intervencijska logika i provedbeni instrumenti osigurali očekivanu promjenu u pogledu identificiranih ciljeva/rezultata i rješavanja identificiranih nedostataka/problema? Ako ne, koji su razlozi?

DJELOTVORNOST I UČINAK

2. U kojoj mjeri podržane aktivnosti doprinose ciljevima Direktive o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda?
3. U kojoj mjeri podržane aktivnosti doprinose ciljevima Direktive o kvaliteti vode namijenjene za ljudsku potrošnju?
4. U kojoj mjeri podržane aktivnosti doprinose nacionalnim ciljevima prema kojemu do 2030. godine 98% stanovnika treba imati dostupnu vodu za piće kroz sustave javne vodoopskrbe, gubici u sustavu se trebaju smanjiti na prosječno 20 do 25% te se treba osigurati pročišćavanje otpadnih voda odgovarajućeg stupnja za oko 86% stanovništva?

USKLAĐENOST

5. Koliko su ulaganja komplementarna i u sinergiji s drugim programima i politikama vezanima uz unaprjeđenje javne vodoopskrbe i pročišćavanje otpadnih voda?

UČINKOVITOST

6. U kojoj mjeri program učinkovito iskoristio svoje resurse za postizanje navedenih ciljeva? Postoje li uska grla, kašnjenja ili prepreke u provedbi programa koje su negativno utjecale na učinkovito postizanje njegovih ciljeva?
7. Koje su naučene lekcije za budući razvoj javnih politika i za provedbu budućih intervencija (u pogledu osiguravanja svih potrebnih preuvjeta za provedbu u smislu financijskih resursa korisnika i ljudskih kapaciteta u smislu kvalitete i kvantitete, preispitivanja unutrašnjih kapaciteta, itd.)?

DODANA VRIJEDNOST EU

8. Koja je dodana vrijednost programa koja je rezultat njegove usklađenosti s politikama, ciljevima i financiranjem EU-a, a koja ne bi mogla biti ostvarena isključivo nacionalnim sredstvima?

Opći pregled metodologije istraživanja

Metodološki pristup

U okviru vrednovanja trebale bi se primjenjivati sljedeće metode (indikativno):

- analiza postojećih podataka (istraživanje „za stolom“ – desk research)
- analiza statističkih podataka

- studija slučaja (case study)
- protučinjenična procjena učinka (counterfactual evaluation)
- pristup temeljen na teoriji (*theory based approach*)
- i druge metode.

Opseg potrebnih podataka

Podaci iz:

- dokumentacije programa
- projektne dokumentacije
- baza podataka UT-a
- EUROSTAT-a
- Državnog zavoda za statistiku
- anketa
- intervjua
- i podaci iz drugih izvora.

Raspored

Od 2025.

Vrednovanje učinka podrške EU fondova u području kružnog i resursno učinkovitog gospodarstva, jačanja zaštite i očuvanja prirode te bioraznolikosti

Opći opis vrednovanja

Jedan od ciljeva Kohezijske politike su ulaganja u ublažavanje klimatskih promjena i prilagodbu njima postignuti ciljeve Europskog zelenog plana, odnosno smanjiti emisije stakleničkih plinova u EU-u za najmanje 55% do 2030. i postići klimatsku neutralnost EU-a do 2050. Tijekom razdoblja 2021. – 2027. jedan od političkih ciljeva Kohezijske politike je i Zelenija Europa kojem je naglasak na podupiranju projekata u području energetske učinkovitosti i obnovljive energije, a u koji spada prioritet 3 (P3). Za P3 dodijeljena je alokacija od 2,081 mlrd eura (373.816.706 eura za SC 2.6. EFRR/KF i 2.7. EFRR) kojom će se pružiti podrška projektima energetske učinkovitosti, kružnog gospodarstva, obnovljivih izvora energije, pametne energetske mreže, razvoja vodikove ekonomije, smanjenja rizika od katastrofa i klimatskih promjena, javne vodoopskrbe, pročišćavanja otpadnih voda i projektima zaštite i očuvanja prirode, bioraznolikosti i zelene infrastrukture u urbanim područjima.

Odabir navedenih specifičnih ciljeva P3 SC 2.6. i 2.7. temelji se na potrebama definiranim u Nacionalnoj razvojnoj strategiji RH (NRS) 2030.; Preporukama Vijeća o Nacionalnom programu reformi (NPR) Hrvatske za 2020. godinu; Izvješću za Hrvatsku 2019. i 2020. godine; ENC-u 2021.-2027. odnosno prioritetima u provedbi javnih politika koji će doprinijeti zaštiti prirodnih resursa i borbi protiv klimatskih promjena, smanjenju onečišćenja zraka i emisija stakleničkih plinova, razvoju zelene infrastrukture u urbanim područjima, stvaranju zelenih gradova i naselja, i očuvanju i poboljšanju bioraznolikosti te održivom upravljanju ekosustavima, prirodnim dobrima i bioraznolikošću.

Ovo srednjoročno vrednovanje će procijeniti učinak financijske podrške unutar Prioriteta 3. Promicanje energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije, prilagodbe na klimatske promjene, sprječavanje rizika, zaštita okoliša i održivosti resursa kroz SC promicanja prelaska na kružno i resursno učinkovito gospodarstvo (SC 2.6.) i jačanja zaštite i očuvanja prirode, bioraznolikosti i zelene infrastrukture, među ostalim u urbanim područjima, te smanjenje svih oblika onečišćenja (SC 2.7.)

Cilj vrednovanja je utvrditi jesu li kratkoročni ciljevi već ostvareni i hoće li se ostvariti dugoročni ciljevi planirani unutar navedenih specifičnih ciljeva do kraja 2029. godine. Također, nastojat će utvrditi jesu li i na koji način operacije i aktivnosti doprinijele smanjenju odlaganja otpada, povećanju odvajanja otpada, prikupljanju odvojenog otpada, recikliranju (staklo, papir i karton, metal, plastika, drvo i biootpad), zbrinjavanju otpada, a usklađene su s ciljevima prelaska na kružno gospodarstvo koje bi trebalo utjecati na smanjenje otpada i održiviju proizvodnju koristeći između ostalog inovativne i održive materijale i proizvode.

Nadalje, nastojat će se utvrditi jesu li i na koji način operacije i aktivnosti doprinijele povećanju učinkovitosti upravljanja ZP/N2000, provođenju mjera konzervacije, očuvanja i restauracije, proširenju ZP/N2000 u moru kao i područja stroge zaštite, te razvoju zelene infrastrukture u urbanim područjima.

Vrednovanje će se fokusirati na učinkovitost, djelotvornost i ishod provedbe operacija do trenutka početka vrednovanja.

Svrha vrednovanja je pomoću dobivenih nalaza i preporuka utvrditi učinkovitost programa (određenog zakona EU ili politike) i financijske podrške s ciljem unaprjeđenja programa i/ili politike i razumijevanja zašto program i/ili politika funkcionira ili možda i ne. Također, vrednovanjem će se utvrditi postoji li potreba za djelovanjem EU-a i analizirat će se učinak

dostupnih rješenja. Isto tako, kreatori politika na taj način mogu ispitati kako se određeno političko pitanje rješava ili kako bi se trebalo rješavati da bi se postigli zadani ciljevi.

Važno je napomenuti da evaluacija ne samo da će procijeniti postignute rezultate, već će također pokušati objasniti zašto i kako su ti ciljevi postignuti.

Indikativna evaluacijska pitanja

Vrednovanje bi trebalo dati odgovore na sljedeća pitanja:

RELEVANTNOST

1. Koji su ključni elementi intervencijske logike i/ili teorija promjene za svako od navedenih područja ulaganja (kružno i resursno učinkovito gospodarstvo, jačanje zaštite i očuvanja prirode te bioraznolikost i zelena infrastruktura u urbanim područjima) i jesu li usklađeni s potrebama, izazovima i prioritetima RH? Jesu li intervencijska logika i provedbeni instrumenti osigurali očekivanu promjenu u pogledu identificiranih ciljeva/rezultata i rješavanja identificiranih nedostataka/problema? Ako ne, koji su razlozi?

DJELOTVORNOST I UČINAK

2. Jesu li podržane aktivnosti dovele do povećanja odvajanja, prikupljanja odvojenog otpada, recikliranja i smanjenja odlaganja otpada sukladno ciljevima prelaska na kružno gospodarstvo koji proizlaze iz direktiva EU i Zakona o gospodarenju otpadom odnosno PGO 2023.-2028.?
3. Jesu li podržane aktivnosti rezultirale poboljšanjem učinkovitosti resursa u industrijama i poduzećima u Hrvatskoj, smanjujući potrošnju sirovina i povećavajući stopu upotrebe kružnog materijala?
4. Jesu li ulaganja u kružno gospodarstvo rezultirala mjerljivim ekonomskim učincima, poput povećanja prihoda ili smanjenja troškova poslovanja za poduzeća i općine?
5. U kojoj su mjeri ulaganja u digitalnu transformaciju sustava gospodarenja otpadom te osiguravanje pouzdanih, relevantnih i dosljednih podataka o otpadu utjecali na strateško planiranje, donošenje odluka i praćenje učinka gospodarenja otpadom?
6. U kojoj su mjeri ulaganja u edukaciju, komunikaciju i informiranje kampanjama o gospodarenju otpadom u kružnom gospodarstvu usmjerenim na ciljne skupine na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini doveli do podizanja svijesti i veće participacije građana?
7. U kojoj mjeri su ulaganja digitalizaciju i modernizaciju digitalne infrastrukture informacijskog sustava zaštite okoliša smanjila administrativni teret za nadležna tijela i za obveznike izvještavanja?
8. Postoje li razlike u ostvarenim učincima s obzirom na regiju u kojoj se aktivnosti provode? Ostvaruju li podržane aktivnosti u određenim regijama bolje rezultate u odnosu na ostale regije?
9. Jesu li aktivnosti edukacije na temu onečišćenja zraka i promicanja kvalitete zraka doprinijele boljoj informiranosti ciljanih skupina?

10. Je li praćenje kvalitete zraka u lukama rezultiralo promjenama u upravljanju lučkim područjem i je li to dovelo do poboljšanja kvalitete zraka?

USKLAĐENOST

11. Koliko su ulaganja komplementarna i u sinergiji s drugim programima i politikama vezanima uz kružno i resursno učinkovito gospodarstvo, jačanje zaštite i očuvanja prirode te bioraznolikost?

UČINKOVITOST

12. U kojoj je mjeri program učinkovito iskoristio svoje resurse za postizanje navedenih ciljeva? Postoje li uska grla, kašnjenja ili prepreke u provedbi programa koje su negativno utjecale na učinkovito postizanje njegovih ciljeva?

13. Koje su naučene lekcije za budući razvoj javnih politika i za provedbu budućih intervencija (u pogledu osiguravanja svih potrebnih preuvjeta za provedbu u smislu financijskih resursa korisnika i ljudskih kapaciteta u smislu kvalitete i kvantitete, preispitivanja unutrašnjih kapaciteta, itd.)?

DODANA VRIJEDNOST EU

14. Koja je dodana vrijednost programa koja je rezultat njegove usklađenosti s politikama, ciljevima i financiranjem EU-a, a koja ne bi mogla biti ostvarena isključivo nacionalnim sredstvima?

Opći pregled metodologije istraživanja

Metodološki pristup

U okviru vrednovanja trebale bi se primjenjivati sljedeće metode (indikativno):

- analiza postojećih podataka (istraživanje „za stolom“ – desk research)
- analiza statističkih podataka
- studija slučaja (case study)
- protučinjenična procjena učinka(counterfactual evaluation)
- pristup temeljen na teoriji (*theory based approach*)
- i druge metode.

Opseg potrebnih podataka

Podaci iz:

- dokumentacije programa
- projektne dokumentacije
- baza podataka UT-a
- EUROSTAT-a
- Državnog zavoda za statistiku
- anketa
- intervjua
- i podaci iz drugih izvora.

Raspored

Od 2025.

Vrednovanje učinka podrške EU fondova u području mobilnosti

Opći opis vrednovanja

Neki od ciljeva Kohezijske politike su ulaganja u ublažavanje klimatskih promjena i prilagodbu njima postignuti ciljeve Europskog zelenog plana, odnosno smanjiti emisije stakleničkih plinova u EU-u za najmanje 55% do 2030. i postići klimatsku neutralnost EU-a do 2050. te ulaganja u podupiranje učinkovitih prometnih sustava na svim razinama. Tijekom razdoblja 2021. – 2027. neki od političkih ciljeva Kohezijske politike su Zelenija Europa i Povezaniya Europa. Prva ima naglasak na podupiranju projekata u području energetske učinkovitosti i obnovljive energije, a u koji spada Prioritet 4 (P4), a Povezaniya Europa naglasak na podupiranju projekata prometne infrastrukture, jačanja mobilnosti razvojem intermodalne mreže TEN-T, u koji spada Prioritet 5 (P5). Za P4 dodijeljena je alokacija od 213,37 mln eura (206.276.174 eura za SC 2.8. EFRR i KF) kojom će se pružiti podrška održivoj multimodalnoj gradskoj mobilnosti kao dijela prelaska na gospodarstvo s nultom neto stopom emisija ugljika. P5 dodijeljena je alokacija od 1,010 mlrd eura (SC 3.1. EFRR, KF i 3.2.) kojom će se pružiti podrška projektima ulaganja u izgradnju, rekonstrukciju i modernizaciju željeznica, cesta, u lučku infrastrukturu, pristupnu infrastrukturu i obnovu flote na ekološki prihvatljiv pogon.

Odabir navedenih specifičnih ciljeva P4 SC 2.8. i P5 SC 3.1. i 3.2. temelji se na potrebama definiranim u Nacionalnoj razvojnoj strategiji RH (NRS) 2030.; Srednjoročnom vrednovanju napretka u provedbi Sporazuma o partnerstvu, siječanj 2020; Preporukama Vijeća o Nacionalnom programu reformi (NPR) Hrvatske za 2020. godinu; Izvješću za Hrvatsku 2020. godine; ENC-u 2021.-2027. odnosno prioritetima u provedbi javnih politika koji će doprinijeti modernizaciji i izgradnji željezničkih pruga i promicanju integriranog urbanog prijevoza, te uspostavi novih prometnih procesa u svim vidovima prometa i autonomnih sustava za mobilnost, zelenoj i digitalnoj tranziciji sektora prometa Republike Hrvatske, s naglaskom na održiv gradski i željeznički promet.

Ovo srednjoročno vrednovanje će procijeniti učinak financijske podrške unutar Prioriteta 4. Razvoj održive intermodalne urbane mobilnosti, kao dio prijelaza na niskougljično gospodarstvo kroz SC promicanja održive multimodalne gradske mobilnosti kao dijela prelaska na gospodarstvo s nultom neto stopom emisija ugljika (SC 2.8.). Isto tako procijenit će se učinak financijske podrške unutar Prioriteta 5. Razvoj održive, pametne i sigurne mobilnosti kroz SC razvoja pametne, sigurne, održive i intermodalne mreže TEN-T otporne na klimatske promjene (SC 3.1.) i kroz SC razvoja i jačanja održive, pametne i intermodalne nacionalne, regionalne i lokalne mobilnosti koja je otporna na klimatske promjene, uključujući bolji pristup mreži TEN-T i prekograničnoj mobilnosti (SC 3.2.)

Komplementarna ulaganjima iz područja razvoja mobilnosti u okviru ovoga programa, su ona kroz NPOO, komponentu 1. Gospodarstvo u kojem su predviđene investicije koje se odnose na sve vidove prometa no najveći naglasak je stavljen na ulaganja u uklanjanje "uskih grla" na željezničkoj infrastrukturi, primjenu zelenih tehnologija u željezničkom putničkom prijevozu te modernizaciju vlakova s informatičkim sustavom. Načelno se planira da će se priprema projektnih studija za ulaganje u temeljnu i sveobuhvatnu mrežu TEN-T uglavnom financirati putem CEF-a dok će se projekti na mreži TEN-T financirati i iz CEF-a, ovog programa, ali i kroz NPOO.

Cilj vrednovanja je utvrditi jesu li i na koji način operacije i aktivnosti doprinijele unaprjeđenju održivog javnog urbanog i integriranog prijevoza putnika (povećanje broja putnika u javnom prijevozu), poboljšanom podrškom izgradnji, sanaciji i modernizaciji željezničke infrastrukture na mreži TEN-T i provedbi ERTMS-a kojom se očekuje ostvarenje preduvjeta za povećanje održive mobilnosti te poboljšanje putničkog prometa, a čime se

treba ostvariti porast broja putnika i doprinos uklanjanju uskih grla u prometu te rast na ljestvici konkurentnosti Indeksa globalne konkurentnosti, komponenta „Infrastruktura“ s ciljem dolaska na poziciju ispod 28. mjesta. Isto tako, da li je omogućeno povećanje multimodalnosti te efikasnosti javnog prijevoza kroz ulaganje u izgradnju i razvoj održivih multimodalnih terminala i logističkih centara. Nadalje, nastojat će se utvrditi jesu li operacije i aktivnosti doprinijele poboljšanoj povezanosti područja s otežanim pristupom glavnim urbanim područjima, uključujući lokalnu mobilnost; poboljšanoj komunikaciji s otocima kroz razvoj održivog pomorskog prometa izgradnjom novih luka te rekonstrukcijom/premještanjem postojećih putničkih i trajektnih luka s ciljem postizanja kvalitetnijeg i ekološki prihvatljivijeg obalnog linijskog prijevoza i boljoj integraciji među vrstama prijevoza te povećanju sigurnosti u cestovnom prometu kroz ulaganja u prevenciju s ciljem podizanja svijesti o važnosti sigurnosti u cestovnom prometu.

Vrednovanje će se fokusirati na učinkovitost, djelotvornost i ishod provedbe operacija do trenutka početka vrednovanja.

Svrha vrednovanja je pomoću dobivenih nalaza i preporuka utvrditi učinkovitost programa (određenog zakona EU ili politike) i financijske podrške s ciljem unaprjeđenja programa i/ili politike i razumijevanja zašto program i/ili politika funkcionira ili možda i ne. Također, vrednovanjem će se utvrditi postoji li potreba za djelovanjem EU-a i analizirat će se učinak dostupnih rješenja. Isto tako, kreatori politika na taj način mogu ispitati kako se određeno političko pitanje rješava ili kako bi se trebalo rješavati da bi se postigli zadani ciljevi.

Važno je napomenuti da evaluacija ne samo da će procijeniti postignute rezultate, već će također pokušati objasniti zašto i kako su ti ciljevi postignuti.

Indikativna evaluacijska pitanja

Vrednovanje bi trebalo dati odgovore na sljedeća pitanja:

RELEVANTNOST

1. Koji su ključni elementi intervencijske logike i/ili teorija promjene i jesu li usklađeni s potrebama, izazovima i prioritetima RH? Jesu li intervencijska logika i provedbeni instrumenti osigurali očekivanu promjenu u pogledu identificiranih ciljeva/rezultata i rješavanja identificiranih nedostataka/problema? Ako ne, koji su razlozi?

DJELOTVORNOST I UČINAK

2. Jesu li podržane aktivnosti doprinijele povećanju broja putnika u javnom prijevozu? Ako nisu, koji su razlozi?
3. U kojoj mjeri su podržane aktivnosti doprinijele smanjenju emisije CO₂ (kt) proizvedene sektorom prometa?
4. U kojoj mjeri su podržane aktivnosti doprinijele uštedi vremena odnosno skraćivanju trajanja putovanja?
5. U kojoj mjeri su podržane aktivnosti doprinijele otpornosti prometne infrastrukture na klimatske promjene?
6. U kojoj mjeri su podržane aktivnosti doprinijele povećanju dostupnosti otoka?

7. U kojoj mjeri su podržane aktivnosti doprinijele povećanju multimodalnog prometa (%) u ukupnom prometu?

8. Jesu li prilikom provedbe podržanih aktivnosti uzete u obzir potrebe osoba s invaliditetom, osoba starije životne dobi i obitelji s malom djecom?

USKLAĐENOST

9. Koliko su ulaganja komplementarna i u sinergiji s drugim programima i politikama vezanima uz ulaganja u sektor prometa?

UČINKOVITOST

10. U kojoj je mjeri program učinkovito iskoristio svoje resurse za postizanje navedenih ciljeva? Postoje li uska grla, kašnjenja ili prepreke u provedbi programa koje su negativno utjecale na učinkovito postizanje njegovih ciljeva?

11. Koje su naučene lekcije za budući razvoj javnih politika i za provedbu budućih intervencija (u pogledu osiguravanja svih potrebnih preuvjeta za provedbu u smislu financijskih resursa korisnika i ljudskih kapaciteta u smislu kvalitete i kvantitete, preispitivanja unutrašnjih kapaciteta, itd.)?

DODANA VRIJEDNOST EU

12. Koja je dodana vrijednost programa koja je rezultat njegove usklađenosti s politikama, ciljevima i financiranjem EU-a, a koja ne bi mogla biti ostvarena isključivo nacionalnim sredstvima?

Opći pregled metodologije istraživanja

Metodološki pristup

U okviru vrednovanja trebale bi se primjenjivati sljedeće metode (indikativno):

- analiza postojećih podataka (istraživanje „za stolom“ – desk research)
- analiza statističkih podataka
- studija slučaja (case study)
- pristup temeljen na teoriji (*theory based approach*)
- i druge metode.

Opseg potrebnih podataka

Podaci iz:

- dokumentacije programa
- projektne dokumentacije
- baza podataka UT-a
- EUROSTAT-a
- Državnog zavoda za statistiku
- anketa
- intervjua
- i podaci iz drugih izvora.

Raspored

Od 2027.

Vrednovanje učinka Programa Konkurentnost i kohezija 2021.-2027.

Opći opis vrednovanja

Sukladno članku 44. stavak 2. Uredbe (EU) 2021/1060 država članica dužna je provesti vrednovanje za svaki program s ciljem procjene njegova učinka najkasnije do 30. lipnja 2029. Ovo vrednovanje detaljnije će se definirati kasnije tijekom programskog razdoblja s obzirom na to da će evaluacijska pitanja i metodološki pristup ovisiti o napretku provedbe pojedinih prioriternih osi, broju završenih projekata i ostvarenju ciljeva programa u okviru pojedinih osi u trenutku provedbe vrednovanja.

Indikativna evaluacijska pitanja

1. U kojoj mjeri je program utjecao na investicije u istraživanje i razvoj novih tehnologija te razvoj novih proizvoda i usluga u hrvatskim poduzećima?
2. U kojoj mjeri je program utjecao na konkurentnost hrvatskih poduzeća?
3. U kojoj mjeri je program utjecao na zaposlenost u RH?
4. U kojoj mjeri je program utjecao na BDP RH?
5. Jesu li podržane aktivnosti utjecale na udio kućanstava s pristupom širokopojasnoj mreži?
6. U kojoj mjeri je program utjecao na emisiju stakleničkih plinova u RH?
7. U kojoj mjeri je program utjecao na povećanje korištenja obnovljivih izvora energije u RH?
8. U kojoj mjeri je program utjecao na promicanje i implementaciju mjera prilagodbe klimatskim promjenama i sprečavanja rizika od katastrofa?
9. U kojoj mjeri je program utjecao na promicanje pristupa vodi i održivog upravljanja vodama?
10. U kojoj mjeri je program utjecao na prelazak na kružno i resursno učinkovito gospodarstvo?
11. U kojoj mjeri je program utjecao na zaštitu i očuvanje prirode i bioraznolikosti?
12. U kojoj mjeri je program utjecao na promicanje održive multimodalne gradske mobilnosti?
13. U kojoj mjeri je program utjecao na razvoj pametne, sigurne, održive i intermodalne mreže TEN-T otporne na klimatske promjene?
14. U kojoj mjeri je program utjecao na unaprjeđenje usluga obrazovanja, osposobljavanja i cjeloživotnog učenja?
15. U kojoj su mjeri aktivnosti za poticanje zelene i digitalne tranzicije javne turističke infrastrukture te jačanje održivosti i socijalne uključenosti i socijalnih inovacija utjecale na poticanje razvoja održivog turizma u područjima smanjenog turističkog

intenziteta na kontinentu, a osobito na potpomognutim i gdje je primjenjivo, brdsko-planinskim područjima te tako doprinijeti ravnomjernom regionalnom razvoju?

16. U kojoj mjeri je program utjecao na unaprjeđenje socijalne infrastrukture i socijalnih usluga s ciljem promicanja socioekonomske uključenosti marginaliziranih zajednica, kućanstava s niskim dohotkom i skupina u nepovoljnom položaju ?

17. U kojoj mjeri je program utjecao na osiguravanje jednakog pristupa zdravstvenoj skrbi i jačanje otpornosti zdravstvenog sustava?

18. U kojoj mjeri je program utjecao na smanjenje razlika u razvijenosti hrvatskih regija?

Opći pregled metodologije istraživanja

Metodološki pristup

U okviru vrednovanja trebale bi se primjenjivati sljedeće metode (indikativno):

- analiza postojećih podataka (istraživanje „za stolom“ – desk research)
- analiza statističkih podataka
- studija slučaja (case study)
- protučinjenična procjena učinka (counterfactual evaluation)
- i druge metode.

Opseg potrebnih podataka

Podaci iz:

- dokumentacije programa
- projektne dokumentacije
- baza podataka UT-a
- EUROSTAT-a
- Državnog zavoda za statistiku
- anketa
- intervju
- i podaci iz drugih izvora.

Raspored

2028/2029 godine.

Vrednovanje učinka Integriranog teritorijalnog programa 2021.-2027.
Opći opis vrednovanja
<p>Sukladno članku Uredbe (EU) 2021/1060 Europskog parlamenta i Vijeća država članica dužna je provesti vrednovanje za svaki program s ciljem procjene njegova učinka najkasnije do 30. lipnja 2029.</p> <p>Ovo vrednovanje detaljnije će se definirati kasnije tijekom programskog razdoblja s obzirom na to da će evaluacijska pitanja i metodološki pristup ovisiti o napretku provedbe pojedinih prioriternih osi, broju završenih projekata i ostvarenju ciljeva programa u okviru pojedinih osi u trenutku provedbe vrednovanja.</p> <p>Također, potrebno je naglasiti da će primjena teritorijalnih alata i njihovog doprinosa provedbi EU fondova Kohezijske politike u RH, što obuhvaća sve prioritetne osi ovog programa, biti obuhvaćena vrednovanjem na razini Sporazum o partnerstvu. Navedeno vrednovanje provest će MRRFEU u svojstvu koordinacijskog tijela u razdoblju od prosinca 2025. do prosinca 2026., a obuhvatit će kriterije relevantnosti, usklađenosti i dodane vrijednosti EU. Vrednovanjem će se detaljnije analizirati sama provedbena struktura i mehanizmi provedbe teritorijalnih pristupa, dok će se učinak programa vrednovati u okviru ovog vrednovanja koje je planirano tijekom 2028. odnosno 2029. godine.</p>
Indikativna evaluacijska pitanja
<ol style="list-style-type: none">1. U kojoj mjeri je program utjecao na smanjenje razlika u razvijenosti hrvatskih regija?2. U kojoj mjeri podržane aktivnosti programa doprinose održivom korištenju otočnog prostora i zelenoj tranziciji?3. U kojoj mjeri podržane aktivnosti i ulaganja u okviru programa zastupaju odrednice pametnog otoka?4. U kojoj mjeri je ostvaren doprinos cilju 5.2. programa u pogledu integriranosti (višesektorska, i teritorijalna integriranost, jačanje partnerstva i suradnje među otočnim dionicima)?5. U kojoj mjeri je program utjecao na negativne demografske trendove u podržanim regijama?6. U kojoj mjeri je program utjecao na povećanje zaposlenosti u podržanim sektorima?7. U kojoj mjeri su podržane operacije dale doprinos zdravlju i dobrobiti građana, socijalnom uključivanju i obrazovanju?8. U kojoj mjeri je proširenje turističke ponude dalo doprinos održivom turizmu?9. Kakva su iskustva provedbe inovativnih projekata na razini gradske četvrti i naselja? U kojoj mjeri su oni replikabilni na druge urbane sredine?

10. Kako je program utjecao na izgradnju/nadogradnju zelene infrastrukture koja nije u svrhu prilagodbe klimatskim promjenama?
11. Kako je program utjecao na razinu sigurnosti urbanih područja/javnih prostora?
12. U kojoj mjeri su ostvareni SRUP-ovi?
13. Kako je program utjecao na primjenu integriranog pristupa razvoju urbanih područja?
14. U kojoj mjeri je program utjecao na digitalizaciju i intermodalnost gradskog prometa?
15. U kojoj mjeri su ulaganja programa doprinijela sigurnosti biciklista u prometu?
16. U kojoj mjeri je program utjecao na očuvanje i/ili stvaranje novih “zelenih” i održivih radnih mjesta, obrazovanje, izobrazbu i prekvalifikaciju radne snage u kontekstu procesa pravedne tranzicije u Istarskoj i Sisačko-moslavačkoj županiji?
17. U kojoj mjeri je program doprinio diversifikaciji gospodarstva u Istarskoj i Sisačko-moslavačkoj županiji?

Opći pregled metodologije istraživanja

Metodološki pristup

U okviru vrednovanja trebale bi se primjenjivati sljedeće metode (indikativno):

- analiza postojećih podataka (istraživanje „za stolom“ – desk research)
- analiza statističkih podataka
- studija slučaja (case study)
- protučinjenična procjena učinka (counterfactual evaluation)
- i druge metode.

Opseg potrebnih podataka

Podaci iz:

- dokumentacije programa
- projektne dokumentacije
- baza podataka UT-a
- EUROSTAT-a
- Državnog zavoda za statistiku
- anketa
- intervjua
- i podaci iz drugih izvora.

Raspored

2028/2029 godine.

Vrednovanje ulaganja u okviru financijskih instrumenata
Opći opis vrednovanja
Vrednovanje će obuhvatiti ulaganja u okviru financijskih instrumenata u okviru oba programa s ciljem ocjene relevantnosti, djelotvornosti, učinkovitosti korištenja sredstava EFRR-a putem financijskih instrumenata te njihove usklađenosti s ostalim javnim intervencijama uzimajući u obzir sve oblike financiranja (financijske instrumente i bespovratna sredstva).
Indikativna evaluacijska pitanja
Vrednovanje bi trebalo dati odgovore na sljedeća pitanja: RELEVANTNOST <ol style="list-style-type: none">1. Kako odabrane FI operacije doprinose ublažavanju izazova identificiranim u programskim dokumentima za relevantni specifični cilj (poglavito gospodarske, socijalne i teritorijalne razlike te nejednakosti; tržišne nedostatke; potrebe za ulaganjem, komplementarnost i sinergije s drugim oblicima potpore)? DJELOTVORNOST <ol style="list-style-type: none">2. Jesu li odabrane FI operacije doprinijele ostvarivanju programskih pokazatelja i u kojoj mjeri?3. Jesu li odabrane FI operacije doprinijele ispunjenju planiranog financijskog napretka i u kojoj mjeri? USKLAĐENOST <ol style="list-style-type: none">4. Jesu li kriteriji za otpis glavnice (gdje je primjenjivo) bili jasni i objektivno dokazivi?5. Postoji li dosljednost između programskih pokazatelja i kriterija za otpis glavnice (gdje je primjenjivo)?6. Jesu li kriteriji za prihvatljivost krajnjih primatelja FI bili precizni (bez nedvosmislenih naziva i opisa)?7. Postoji li dosljednost između programskih pokazatelja i kriterija prihvatljivosti krajnjih primatelja FI? UČINKOVITOST <ol style="list-style-type: none">8. Jesu li uspostavljenje procedure dodjele FI krajnjim primateljima bile učinkovite? Općenito te u usporedbi sa sličnim operacijama koje su se provodile putem poziva za dodjelu bespovratnih sredstava. DODANA VRIJEDNOST EU

9. Bi li se investicije poduprte FI operacijama ostvarile i bez EU potpore (u istom obliku, financijskom obimu, sadržajnom obuhvatu, vremenskom okviru)?
10. Koja je dodana vrijednost programa koja je rezultat njegove usklađenosti s politikama, ciljevima i financiranjem EU-a, a koja ne bi mogla biti ostvarena isključivo nacionalnim sredstvima?

Opći pregled metodologije istraživanja

Metodološki pristup

U okviru vrednovanja trebale bi se primjenjivati sljedeće metode (indikativno):

- analiza postojećih podataka (istraživanje „za stolom“ – desk research)
- analiza statističkih podataka
- protučinjenična procjena učinka (counterfactual evaluation)
- i druge metode.

Opseg potrebnih podataka

Podaci iz:

- dokumentacije programa
- projektne dokumentacije
- baza podataka UT-a
- EUROSTAT-a
- Državnog zavoda za statistiku
- anketa
- intervjua
- i podaci iz drugih izvora.

Raspored

Nakon 2026.

Prilog 2.a Popis provedenih vrednovanja na razini Sporazuma o partnerstvu

Rb r.	Naziv vrednovanja	Obuhvaćeni EU fondovi	Financijsko razdoblje	Kratki opis vrednovanja	Godina dovršetka	Poveznica
1.	Ex-post vrednovanje operativnih programa financijske perspektive 2007.-2013. (Operativni program „Promet“, Operativni program „Zaštita okoliša“, Operativni program „Regionalna konkurentnost“ i Operativni program „Razvoj ljudskih potencijala“)	EFRR, KF, ESF	2007.-2013.	Cilj vrednovanja bio je utvrđivanje uspješnosti ispunjavanja strateških ciljeva pojedinih programa iz financijske perspektive 2007.-2013. te njihova doprinosa programa smanjenju nezaposlenosti u Republici Hrvatskoj.	2019.	https://strukturfondovi.hr/wp-content/uploads/2021/12/ex-post-1.pdf
2.	Srednjoročno vrednovanje provedbe horizontalnih aktivnosti u provedbi Sporazuma o partnerstvu	EFRR, KF, ESF, EFPR, EPFRR	2014.-2020.	Cilj vrednovanja bio je procijeniti provedbu horizontalnih aktivnosti na razini svih (operativnih) programa u sklopu SoP-a, u kojem se definiraju osnovna i glavna načela za navedene horizontalne aktivnosti. Zadatak je bio fokusiran na četiri aktivnosti: <ul style="list-style-type: none"> • Vrednovanje • Informiranje i komunikacija • Edukacija djelatnika sustava upravljanja i kontrole • Izgradnja kapaciteta korisnika za pripremu i provedbu projekata 	2019.	https://strukturfondovi.hr/wp-content/uploads/2021/12/mid-term.pdf

3.	Srednjoročno vrednovanje napretka u provedbi Sporazuma o partnerstvu	EFRR, KF, ESF, EFPR, EPFRR	2014.-2020.	<p>Sustavno preispitivanje ostvarenja ciljeva SoP-a s ciljem poboljšanja kvalitete izrade i provedbe programa te radi vrednovanja njihove učinkovitosti. Obuhvatilo je sljedeće teme:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ utjecaj postignutih rezultata SoP-a na pet glavnih ciljeva Strategije Europa 2020., uključujući i praćenje financijskog napretka ukupno dodijeljenih ESIF sredstava obuhvaćenih SoP-om ▪ usklađenost primjene teritorijalnog pristupa sa Strategijom regionalnog razvoja i drugim postojećim zakonodavnim i strateškim dokumentima ▪ utjecaj mjera poduzetnih za rješavanje posebnih potreba geografskih područja najugroženijih siromaštvom te ciljnih skupina izloženih diskriminaciji i socijalnoj isključenosti ▪ primjerenost i utjecaj prvotno definiranih omjera stope sufinanciranja (nacionalno javno i nacionalno privatno sufinanciranje) u odnosu na izračun stvarnih stopa sufinanciranja ▪ praćenje primjene horizontalnog načela u partnerskom pristupu prilikom provedbe pojedinih (operativnih) programa. 	2020.	https://str.ukturnifondovi.hr/wp-content/uploads/2021/12/mid-sop.pdf
----	---	----------------------------	-------------	--	-------	---

Prilog 2.b Popis provedenih vrednovanja Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2014.-2020.

Rbr	Naziv vrednovanja	Obuhvaćeni EU fondovi	Financijsko razdoblje	Kratki opis vrednovanja	Godina dovršetka	Poveznica
1.	Vrednovanje sustava odabira projekata, uključujući postupke izravne dodjele bespovratnih sredstava	EFRR, KF	2014.-2020.	Svrha vrednovanja bila je vrednovanje učinkovitosti, djelotvornosti i funkcionalnosti postupaka odabira projekata te primjene kriterija odabira i poštivanja horizontalnih načela, uključujući postupke izravne dodjele bespovratnih sredstava, s naglaskom na postupke utvrđivanja (relevantnosti) strateških projekata. S druge strane, svrha vrednovanja bila je osigurati bolje razumijevanje sustava odabira projekata OPKK te dobiti preporuke za njegovo poboljšanje.	2019.	https://strukturnifondovi.hr/wp-content/uploads/2019/05/Zavr%C5%A1no-izvje%C5%A1%C4%87e.pdf
2.	Vrednovanje učinka Prioritetne osi 1 Jačanje gospodarstva primjenom istraživanja i inovacije	EFRR	2014.-2020.	Svrha vrednovanja jest procijeniti učinak financijske podrške pružene unutar Prioritetne osi 1 u odnosu na ciljeve koje je potrebno ostvariti do kraja 2023. Vrednovanje se usredotočilo na učinkovitost, djelotvornost i učinak provedbe projekata do trenutka provedbe vrednovanja te procjenu postignuća rezultata ostvarenih provedbom navedenih projekata u odnosu na prethodno utvrđene ciljeve za PO1. Konkretno, vrednovanjem se istražilo jesu li ostvareni kratkoročni te hoće li se hoće li se ostvariti dugoročni ciljevi planirani u sklopu PO1, odnosno, procijenio se potencijal provedbe, uključujući potencijal zaostvarenjem	TBD	TBD

				zadanih rezultata i ciljeva do kraja 2023. godine kao i financijski potencijal provedbe.		
3.	Vrednovanje učinka Prioritetne osi 2 Korištenje informativskih i komunikativskih tehnologija	EFRR	2014.-2020.	<p>Svrha vrednovanja jest procijeniti učinak financijske podrške pružene unutar Prioritetne osi 2 u odnosu na ciljeve koje je potrebno ostvariti do kraja 2023. Vrednovanje se usredotočilo na učinkovitost, djelotvornost i učinak provedbe projekata do trenutka provedbe vrednovanja te procijenilo postignuće rezultata ostvarenih provedbom navedenih projekata u odnosu na prethodno utvrđene ciljeve za PO2. Konkretno, vrednovanjem se istražilo jesu li ostvareni kratkoročni te hoće li se ostvariti dugoročni ciljevi planirani u sklopu PO2, odnosno, procijenio se potencijal provedbe, uključujući potencijal za ostvarenjem zadanih rezultata i ciljeva do kraja 2023. godine kao i financijski potencijal provedbe.</p> <p>Vrednovanjem su se obuhvatile aktivnosti usmjerene na unapređenje postojeće brzine širokopoasnoga pristupa, povećanje broja čvorova agregacijske mreže sljedeće generacije sljedeće generacije u ciljanim područjima i povećanje broja dodatnih kućanstava koja imaju širokopoasni pristup od najmanje 30 Mbit/s na širokopoasni pristup (Investicijski prioritet 2a) te aktivnosti usmjerene na informativsko - komunikativsku modernizaciju državne uprave i poboljšanje pristupa građana i poduzeća e- uslugama koje pruža javna uprava (Investicijski prioritet 2c).</p>	2022.	https://strukturnifondovi.hr/wp-content/uploads/2023/10/Srednjorocno-vrednovanje-ucinka-PO2.pdf

4.	Vrednovanje učinka Prioritetne osi 3 Poslovna konkurentnost	EFRR	2014.-2020.	Svrha vrednovanja bila je procjena učinaka financijske podrške pružene unutar Prioritetne osi 3 OPKK-a u odnosu na ciljeve za razdoblje do kraja 2023. godine.	2019.	https://strukturnifondovi.hr/wp-content/uploads/2019/09/Zavr%C5%A1no-izvje%C5%A1%C4%87e_Vrednovanje-u%C4%8Dinka-PO3.pdf
----	--	------	-------------	--	-------	---

5.	Vrednovanje učinka Prioritetne osi 4 Promicanje energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije	EFRR	2014.- 2020.	Svrha vrednovanja jest procijeniti učinak financijske podrške pružene unutar Prioritetne osi 4 u odnosu na ciljeve koje je potrebno ostvariti do kraja 2023. godine. Vrednovanje se usredotočilo na učinkovitost, djelotvornost i učinak provedbe projekata do trenutka provedbe vrednovanja te se procijenilo postignuće rezultata ostvarenih provedbom navedenih projekata u odnosu na prethodno utvrđene ciljeve za PO4. Konkretno, vrednovanjem se istražilo jesu li ostvareni kratkoročni te hoće li se ostvariti dugoročni ciljevi planirani u sklopu PO4, odnosno, procijenio se potencijal provedbe, uključujući potencijal za ostvarenjem zadanih rezultata i ciljeva do kraja 2023. godine kao i financijski potencijal provedbe. Vrednovanjem su se, među ostalim, obuhvatile aktivnosti koje su izravno vezane uz ispunjenje obveza iz Direktive o energetskej učinkovitosti i onih vezanih za ispunjenje glavnih ciljeva Strategije Europa 2020 u pogledu udjela obnovljivih izvora energije i smanjenja potrošnje energije.	TBD	TBD
6.	Vrednovanje učinka Prioritetne osi 5 Klimatske promjene i upravljanje rizicima	EFRR	2014.- 2020.	Svrha vrednovanja jest procijeniti učinak financijske podrške pružene unutar Prioritetne osi 5 u odnosu na ciljeve koje je potrebno ostvariti do kraja 2023. godine. Vrednovanje se usredotočilo na učinkovitost, djelotvornost i učinak provedbe projekata do trenutka provedbe vrednovanja te procijenilo	2022.	https://strukturnifondovi.hr/wp-content/uploads/2022/12/Srednjoročno-

				<p>postignuće rezultata ostvarenih provedbom navedenih projekata u odnosu na prethodno utvrđene ciljeve za PO5. Konkretno, vrednovanjem se istražilo jesu li ostvareni kratkoročni te hoće li se ostvariti dugoročni ciljevi planirani u sklopu PO5, odnosno, procijenio se potencijal provedbe, uključujući potencijal za ostvarenjem zadanih rezultata i ciljeva do kraja 2023. godine kao i financijski potencijal provedbe.</p> <p>Vrednovanjem su se, među ostalim, obuhvatile aktivnosti usmjerene prilagodbi klimatskim promjenama kao i razvoju sustava upravljanja katastrofama s ciljem povećanja otpornosti na katastrofe.</p>		vrednovanj e-ucinka- PO5-1.pdf
7.	Vrednovanje učinka Prioritetne osi 6 Zaštita okoliša i održivost resursa	EFRR, KF	2014.- 2020.	<p>Svrha vrednovanja jest procijeniti učinak financijske podrške pružene unutar Prioritetne osi 6 u odnosu na ciljeve koje je potrebno ostvariti dokraja 2023. godine. Vrednovanje se usredotočilo na učinkovitost, djelotvornost i učinak provedbe projekata do trenutka provedbevrednovanja te procijenilo postignuće rezultata ostvarenih provedbom navedenih projekata u odnosu na prethodno utvrđene ciljeve za PO6. Konkretno, vrednovanjem se istražilo jesu li ostvareni kratkoročni te hoće li se ostvariti dugoročni ciljevi planirani u sklopu PO6, odnosno, procijenio se potencijal provedbe, uključujući potencijal zaostvarenjem zadanih rezultata i ciljeva do kraja 2023. godine kao i financijski potencijal provedbe.</p>	TBD	TBD

				Vrednovanje je, među ostalim, obuhvatilo aktivnosti koje su izravno povezane s ispunjavanjem odredbi EU iz sektora gospodarenja vodama, otpada te zaštite prirode (Natura 2000).		
8.	Vrednovanje učinka Prioritetne osi 7 Povezanost i mobilnost	EFRR, KF	2014.- 2020.	<p>Svrha vrednovanja jest procijeniti učinak financijske podrške pružene unutar Prioritetne osi 7 u odnosu na ciljeve koje je potrebno ostvariti do kraja 2023. godine. Vrednovanje se usredotočilo na učinkovitost, djelotvornost i učinak provedbe projekata do trenutka provedbe vrednovanja te procijenilo postignuće rezultata ostvarenih provedbom navedenih projekata u odnosu na prethodno utvrđene ciljeve za PO7. Konkretno, vrednovanjem se istražilo jesu li ostvareni kratkoročni te hoće li se ostvariti dugoročni ciljevi planirani u sklopu PO7, odnosno, procijenio se potencijal provedbe, uključujući potencijal za ostvarenjem zadanih rezultata i ciljeva do kraja 2023. godine kao i financijski potencijal provedbe.</p> <p>Vrednovanje je, među ostalim, obuhvatilo aktivnosti usmjerene na ulaganja u željeznice, ceste, čist javni i gradski promet kao i aktivnosti koje su usmjerene na smanjenje emisije stakleničkih plinova u skladu sa Strategijom Europa 2020 te preporukama Europske komisije.</p>	TBD	TBD
9.	Vrednovanje učinka Prioritetne osi 8	EFRR	2014.- 2020.	Svrha vrednovanja jest procijeniti učinak financijske podrške pružene unutar Prioritetne	TBD	TBD

	Socijalno uključivanje i zdravlje			osi 8 u odnosu na ciljeve koje je potrebno ostvariti do kraja 2023. godine. Vrednovanje se usredotočilo na učinkovitost, djelotvornost i učinak provedbe projekata do trenutka provedbevrednovanja te procijenilo postignuće rezultata ostvarenih provedbom navedenih projekata u odnosu na prethodno utvrđene ciljeve za PO8. Konkretno, vrednovanjem se istražilo jesu li ostvareni kratkoročni te hoće li se ostvariti dugoročni ciljevi planirani u sklopu PO8, odnosno, procijenio se potencijal provedbe, uključujući potencijal za ostvarenjem zadanih rezultata i ciljeva do kraja 2023. godine kao i financijski potencijal provedbe. Vrednovanje je, među ostalim, obuhvatilo aktivnosti vezane uz sektore zdravlja i socijalne skrbi koje bi, u kombinaciji s intervencijama iz Europskog socijalnog fonda, trebale doprinijeti poboljšanju pristupa kvalitetnoj primarnoj i hitnoj zdravstvenoj skrbi s naglaskom na udaljena i deprivirana područja, poboljšanju učinkovitosti i dostupnosti bolničkog liječenja, promicanju socijalne uključenosti i smanjenju nejednakosti kroz poboljšani pristup socijalnim uslugama te deinstucionalizaciji, kao i provedbu aktivnosti s ciljem promocije socijalne uključenosti ratnih veterana i civilnih žrtava Domovinskog rata.		
10.	Vrednovanje učinka Prioritetne osi 9 Obrazovanje, vještine i cjeloživotno učenje	EFRR	2014.- 2020.	Svrha vrednovanja jest procijeniti učinak financijske podrške pružene unutar Prioritetne osi 9 u odnosu na ciljeve koje je potrebno ostvariti do kraja 2023. godine. Vrednovanje se	TBD	TBD

				<p>usredotočilo na učinkovitost, djelotvornost i učinak provedbe projekata do trenutka provedbevrednovanja te procijenilo postignuće rezultata ostvarenih provedbom navedenih projekata u odnosu na prethodno utvrđene ciljeve za PO9. Konkretno, vrednovanjem je istražilo jesu li ostvareni kratkoročni te hoće li se ostvariti dugoročni ciljevi planirani u sklopu PO9, odnosno, procijenio se potencijal provedbe, uključujući potencijal zaostvarenjem zadanih rezultata i ciljeva do kraja 2023. godine kao i financijski potencijal provedbe. Vrednovanje je, među ostalim, obuhvatilo aktivnosti koje bi, u kombinaciji s intervencijama iz Europskog socijalnog fonda, trebale doprinijeti glavnim nacionalnim ciljevima vezanim uz udio stanovništva koje prerano napušta školovanje te udio stanovništva sa završenim visokoškolskim obrazovanjem.</p>		
11.	<p>Ad hoc vrednovanje Prioritetne osi 4 Promicanje energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije</p>	EFRR	2014.-2020.	<p>Svrha vrednovanja bila je izrada višekriterijske analize za Prioritetnu os 4, odnosno izrada nalaza i preporuka vezano za realokaciju pričuve te dodjelu dodatnih sredstava navedenoj prioritetnoj osi čiji bi nalazi i preporuke bili uzeti u obzir prilikom izmjene OPKK temeljem provjere ostvarenja okvira uspješnosti.</p>	2019.	<p>https://strukturnifondovi.hr/wp-content/uploads/2022/12/Visekriterijska-analiza-za-PO4-1.pdf</p>